

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

Právní úprava cenové regulace v ČR

Radek Šafařík

© 2009 ČZU v Praze

doc04092006052513
.pdf

doc04092006052531
.pdf

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Právní úprava cenové regulace v ČR" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14. dubna 2009

Poděkování

Děkuji touto cestou Mgr. Jiřině Bartůškové za odborné vedení, které mi při vypracování této práce poskytla.

Právní úprava cenové regulace v ČR

Souhrn

V České republice se regulace cen opírá zejména o zákon č. 526/1990 Sb., o cenách v platném znění, který je doplněn prováděcí vyhláškou č. 580/1990 Sb., v platném znění. Česká republika jako členský stát EU musí respektovat zásady volného trhu, které vychází ze Smlouvy o založení Evropského společenství. Zájmem společenství je podpořit hospodářskou soutěž a chránit spotřebitele. Cenová regulace je takovým zásahem státní moci, která se dotýká subjektivních práv jednotlivců. Ústavní soud ČR cenovou regulaci připouští za předpokladu, že je na této regulaci oprávněný zájem a je zaručen princip proporcionality mezi použitými prostředky a sledovanými cíly. V případě omezení základních práv zavedením cenové regulace na nové druhy zboží je nutné prokázat existenci veřejného zájmu na takovém rozšíření cenové regulace. Cena se sjednává pro zboží vymezené názvem, jednotkou množství a kvalitativními a dodacími nebo jinými sjednanými podmínkami. Regulací cen podle zákona o cenách se rozumí stanovení podmínek nebo přímé usměrňování výše cen. Průřezovým cenovým orgánem je Ministerstvo financí. Úkolem cenové regulace je úřední cestou vhodně stanovit takovou cenu, jaká by byla utvořena působením volného trhu. Dozorovou činnost v oblasti cen vykonávají především Finanční ředitelství. Za zjištěná porušení cenových předpisů jsou ve správním řízení ukládány pokuty.

Legal regulation of regulation of prices in the Czech Republic

Summary

The price regulation in the Czech Republic is encoded foremost in Act No. 526/1990 Vol. on Prices as amended by bill No. 580/1990 Vol. The Czech Republic as an EU member state has to respect free market principles which are embodied in the Treaty on European Communities. The EC is interested in the support of economic competition and in customer protection. The price regulation is an intervention of state authority which affects individual rights of individuals. The Constitutional Court of the Czech Republic allows price control if there is justified interest and if the proportionality, between the used means and the aimed goals, is guaranteed. In case of a price control on new goods and a restriction of basic rights thereof, it is necessary to prove the existence of public interest on such a price control expansion. The price is negotiated for articles defined by its name, its unit of quantity and shipping and additional terms. The price control per Act on Prices means setting terms or a direct price regulation. The Ministry of Finance is the cross-sectional pricing authority. The purpose or the goal of the price control is to set prices by the state authority such as a free market does. The Financial Directories are primarily responsible for the oversight of the area of prices. In cases of violation of the price regulations, fines are imposed via administrative procedures.

Klíčová slova

Cena, cenová regulace, cenový orgán, cenová kontrola, kontrolovaný subjekt, správní řízení, účastník řízení, rozhodnutí.

Key words

Price, price regulation, pricing authority, price control, controlled subjekt, administrative procedure, juristik person, administrative decision.

Použité zkratky:

- ES** - Evropské společenství.
EU - Evropská unie.
FŘ - Finanční ředitelství.
HDP - Hrubý domácí produkt.
Kompetenční zákon - Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen, v platném znění.
LZPS - Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
MF - Ministerstvo financí České republiky.
ObčZ - Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění.
ObchZ - Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění.
Prováděcí vyhláška - Vyhláška Federálního ministerstva financí, Ministerstva financí ČR a Ministerstva financí SR č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon o cenách, ve znění vyhlášky č. 580/1992 Sb., vyhlášky č. 231/1997 Sb., vyhlášky č. 511/2004 Sb.
RVHP - Rada vzájemné hospodářské pomoci.
SES - Smlouva o založení Evropského společenství.
SŘ - Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění.
Úst - Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR, ve znění ústavních zákonů č. 347/1997 Sb., č. 300/2000 Sb., č. 395/2001 Sb., č. 448/2001 Sb., č. 515/2002 Sb.
WTO - Světová obchodní organizace.
ZoC - Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách, v platném znění.
ZoHS - Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, v platném znění.
ZoOS - Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, v platném znění.
ZoSD - Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, v platném znění.
ZoSK - Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, v platném znění.
ZoUFO - Zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech, v platném znění.

Obsah

	Strana
1. Úvod.....	6
2. Cíl práce a metodika.....	7
3. Vývoj právní úpravy a přehled platné právní úpravy.....	8
3.1. Vývoj po roce 1989 v ČR.....	8
3.2. Cenová regulace v Evropské unii.....	9
3.3. Cenová regulace z pohledu ústavního pořádku.....	10
3.4. Přehled platných právních předpisů v oblasti cen.....	12
4. Rozbor platné právní úpravy.....	14
4.1. Ekonomické souvislosti.....	14
4.1.1. Hodnota.....	14
4.1.2. Teorie směny.....	14
4.2. Cena.....	14
4.2.1. Funkce ceny.....	15
4.2.2. Cíle cenové tvorby.....	15
4.2.3. Cenová strategie.....	16
4.2.4. Způsoby tvorby ceny.....	17
4.2.5. Obchodní přírážka.....	17
4.3. Oceňování.....	18
4.4. Cenové orgány a jejich kompetence.....	18
4.4.1. Ministerstvo financí.....	19
4.4.2. Ministerstvo dopravy a spojů.....	22
4.4.3. Ministerstvo zdravotnictví.....	22
4.4.4. Státní ústav pro kontrolu léčiv.....	22
4.4.5. Český telekomunikační úřad.....	23
4.4.6. Celní úřad Kolín.....	24
4.4.7. Energetický regulační úřad.....	24
4.4.8. Státní energetická inspekce.....	25
4.4.9. Finanční ředitelství.....	25
4.4.10. Samospráva a její orgány.....	25
4.5. Zákon o cenách.....	27
4.5.1. Charakteristika zákona.....	27
4.5.2. Cena podle ZoC.....	27
4.5.3. Sjednávání ceny.....	29
4.5.4. Forma dohody o ceně.....	29
4.5.5. Regulace cen.....	30
4.5.6. Cenové evidence.....	31
4.5.7. Cenová informace.....	32
4.5.8. Označování zboží cenami.....	33
4.5.9. Cenová kontrola.....	34
4.5.10. Porušení cenových předpisů.....	34

5.	Aplikace právní úpravy v praxi.....	37
5.1.	Praktický příklad cenového řízení.....	39
5.2.1.	Zjištění hospodářského postavení.....	40
5.2.2.	Nalezení ceny srovnatelného zboží.....	42
5.2.3.	Určení ceny obvyklé.....	44
5.2.4.	Posouzení ekonomických vlivů hodných zřetele.	45
5.2.5.	Vyčíslení neoprávněně získaného majetkového prospěchu.....	46
5.2.6.	Protokol o kontrole.....	47
5.2.8.	Podjatost pracovníka.....	47
5.2.9.	Shrnutí případové studie.....	57
5.3.	Nedostatky cenových předpisů a návrhy řešení.....	58
6.	Závěr.....	61
7.	Literatura a další zdroje.....	64
8.	Přílohy.....	65

1. Úvod

Regulace cen je zásahem státu do volného sjednávání cen na trhu. Jedná se o vymezení pravidel závazných pro účastníky na příslušných trzích, určujících jejich chování v oblasti cenové tvorby.

V souvislosti s úpravou jednotného trhu ES patří problematika opatření směřujících k regulaci cen určitého zboží, tj. výkonů v nejširším slova smyslu v členských státech EU, bezesporu k nejcitlivějším. Konkrétně pro každý stát je nutné důsledně zvážit možné dopady práva ES na jakákoliv opatření přijatá orgány členského státu v rámci jejich národní působnosti v souvislosti s případnou kontrolou cen jakýchkoliv výrobků či služeb. Přirozeně je zapotřebí zvážit vždy dopad případné soutěžní problematiky.

V České republice se v současné době na řadu komodit již nevztahují žádná omezení v souvislosti s cenotvorbou. Ta je určována výlučně tržní dynamikou. Na druhou stranu existují takové druhy zboží, jehož distribuce monopolisty (vodné a stočné), či státem vynucené výkony (STK¹/emise), si cenovou regulaci s ohledem na ochranu spotřebitele přímo vyžadují.

V kontextu problematiky cenové regulace je podstatný soulad závazků ČR vůči WTO. Uplatňování cenové politiky může být v rozporu s dohodami WTO, i když dohody WTO cenové politiky nezakazují. V tomto případě je v popředí zájmu zásada nerozlišovat mezi domácím a dováženým zbožím na základě Všeobecné dohody o clech a obchodu². Jde především o ochranu tuzemského trhu proti dovozu zboží za dumpingové ceny či zboží, na které byly poskytnuty zakázané subvence. V souvislosti s mezinárodními závazky se lze bránit proti narušování cenové stability dovozům zboží ze zahraničí, podporovaného dovolenými subvencemi.

Pro účely ochrany trhu, udržení cenové stability a konkurence, a tím i míry inflace v ekonomicky přijatelných mezích, lze kromě monetární politiky České národní banky, ochrany hospodářské soutěže prováděné Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže a fiskální politiky vlády rovněž považovat jednotlivé cenové orgány, v čele s Ministerstvem financí České republiky, za významné regulátory, zabezpečující ochranu před nežádoucími vlivy monopolistických tendencí, ochranou před uzavíráním dohod o určování cen a podporující konkurenční prostředí ve všech oborech. Za tímto účelem dochází ze strany dotčených orgánů k hodnocení tržní situace v jednotlivých oborech, posuzování účinnosti přijatých opatření a přijímání opatření směřujících k cenové deregulaci.

---

¹ stanice technické kontroly

² GATT

2. Cíl práce a metodika

Tato práce si klade za cíl provést rozbor právní úpravy cenové regulace v České republice, popsat vývoj cenové legislativy od roku 1990 a zhodnotit její současný stav. Přitom zanalyzovat důvody a význam cenové regulace v podmínkách otevřené tržní ekonomiky, jakou ČR bezpochyby je.

Cílem práce je také vystihnout slabá nebo již nevyhovující místa v platné právní úpravě cenové regulace, jak se s nimi lze setkat při její aplikaci v praxi, a navrhnout způsob odstranění jejich nedostatků.

Hlavním obsahovým základem, o který se tato diplomová práce opírá, je detailní rozbor zákona o cenách, který s účinností od roku 1991 oblast cen a jejich regulaci ošetřuje. V této části práce jsem použil metodu interpretace právních předpisů. Použity byly právní předpisy platné k 30. březnu 2009. V textu jsou používány legislativní zkratky v DP nejčastěji zmiňovaných zákonů či názvů organizací. Přehled použitých zkratk je uveden v úvodu DP.

Dále jsou v diplomové práci rozebrány vybrané aspekty cenové regulace a důvody, proč je i v současné době jako regulační makroekonomický nástroj využívána. Pro tuto část práce byla použita metoda kompilace. Vedle odborné literatury, věnované regulaci cen, bylo pro účely této práce čerpáno i z údajů zveřejněných cenovými orgány na jejich internetových stránkách.

Na praktickém příkladě, spojujícím teoretické základy dané problematiky s její aplikací v praxi, je uveden konkrétní průběh cenového řízení a navazujícího správního řízení o uložení pokuty za porušení cenových předpisů. Účastníci tohoto řízení byly pro účely této práce anonymizovány. V případové studii jsou uváděny jako „kontrolovaný subjekt“ nebo „město“.

Pro praktickou část byly údaje uvedené v tabulkách čerpány z praxe finančního ředitelství. Další údaje, převzaté ze statistik finančních ředitelství, jsou v práci prezentovány v grafech.

3. Vývoj právní úpravy a přehled platné právní úpravy

3.1. Vývoj po roce 1989 v ČR

Po změně politického režimu v ČR v roce 1989 přišli zákonitě také ekonomické změny. Po opuštění direktivně řízené ekonomiky orientované na východní trhy v rámci RVHP, kdy cenotvorba byla podnikům předepsána závaznými normami, došlo k uvolnění cenové regulace a konečné ceny byly určovány výhradně trhem, tedy místem střetu nabídky a poptávky.

Na konci roku 1990 byl zakotven rovnovážný měnový kurs. Tomu se přizpůsobil měnový vývoj. Konkurenceschopnost tuzemských výrobců se tak odvíjela od odchylky parity kupní síly koruny.

K 1. 1. 1991 byla vyhlášena rozsáhlá liberalizace cen. Týkala se cca 15 % objemu HDP. Zároveň byla přijata antiinflační politika, založená na restriktivní peněžní a rozpočtové politice, doplněná o cenovou regulaci. Cílem této politiky bylo dosáhnout tržní rovnováhy. Cenová regulace neměla nijak bránit posunu cenových relací, ale měla plnit úlohy pojistky takto nastaveného systému. Přijatou strategií bylo pečlivé dávkování krátkodobých regulačních zásahů, které po dosažení rovnováhy na trhu byly rušeny. Sledováno bylo tempo vývoje cen vstupů do výroby a trend vývoje poptávky po produktech. Cílem bylo transformovat ekonomiku na tržně orientovanou. Na konci roku 1991 byla zaznamenána 53 % inflace. Rozsah cenové regulace byl snížen na 5 % objemu z HDP.³

V roce 1992 již byly regulovány pouze monopolizovaná a síťová odvětví. Ve velmi krátkém čase se povedlo rozsah cenové regulace snížit na úroveň srovnatelnou s vyspělejšími ekonomikami.

Přesto, že se v devadesátých letech minulého století transformující se česká ekonomika potýkala s jinými problémy, než jaké museli řešit ekonomiky tržně rozvinuté, stejně vždy státu zůstala povinnost chránit konečného spotřebitele. Jedinec, konečný spotřebitel, totiž nedisponuje takovou silou, aby byl schopen si takovou ochranu účinně sjednat sám. Společenská sdružení založená za účelem ochrany spotřebitelů mohou být nápomocna, ale jejich možnosti jsou v právním prostředí taktéž omezeny. Možnost účinné ochrany trhu je tak výhradně v rukou státu. Tuto činnost státu lze spatřovat:

- a) ve stanovení regulačních podmínek
- b) státním dozoru
- c) zapojení soudní moci do konečného rozhodovacího procesu.

---

³ Cenová regulace v ČR, v elektronické formě dostupné:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/cenova_regulace_cr.html

Zvláštním zákonem v oblasti cen, upravujícím cenovou regulaci, je **zákon č. 526/1990 Sb., o cenách** (dále jen „ZoC“). Federálním shromážděním byl ZoC schválen dne 27. 11. 1990, platnosti nabyl dne 21. 12. 1990 a účinnost 1. 1. 1991.

ZoC byl novelizován zákony č. 135/1994 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 29/2000 Sb., č. 141/2001 Sb., č. 276/2002 Sb., č. 124/2003 Sb., č. 354/2003 Sb., č. 484/2004 Sb., č. 217/2005 Sb., č. 377/2005 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 261/2007 Sb., a č. 183/2008 Sb.

Kompetencemi orgánů při výkonu cenové regulace s účinností od 1. 8. 1991, se zabývá **zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen** (dále jen „kompetenční zákon“), ve znění zákona č. 135/1994 Sb., č. 151/1997 Sb., č. 151/2000Sb., č. 458/2000 Sb., č. 320/2002 Sb., 354/2003., č. 95/2005 Sb., 127/2005 Sb. a č. 217/2005 Sb., 160/2007 Sb., 261/2007 Sb.,183/2008 Sb.

Federální ministerstvo financí, Ministerstvo financí České republiky a Ministerstvo financí Slovenské republiky dne 22. 12 1990 schválilo **vyhlášku č. 580/1990 Sb., kterou se provádí ZoC** (dále jen „prováděcí vyhláška“). Účinná je spolu se ZoC od 1. 1. 1990. Její současné znění vyplývá ze změn provedených vyhláškami č. 580/1992 Sb., č. 231/1997 Sb. a č. 511/2004 Sb.

3.2. Cenová regulace v Evropské unii

Opatření cenové regulace, přijímaná na úrovni členských států, musí respektovat zásady volného trhu. Tyto zásady uvedené v článku 28. SES odmítají množstevní a jiná jim podobná opatření.

Komunitární úprava cenové regulace, s výjimkou výrobních a velkoobchodních cen zemědělských výrobků, je založena na zásadách nejvyšší ochrany svobody hospodářských aktivit napříč celým společným trhem, které se promítají do pravidel cenové politiky.

Podle článků 2 a 3 SES je posláním společného trhu podporovat harmonický, vyvážený a udržitelný rozvoj hospodářských činností, vysoký stupeň konkurenceschopnosti a konvergence hospodářské výkonnosti při zachování trvalého neinflačního růstu s vysokou úrovní zaměstnanosti a sociální ochrany. K jejich naplnění došlo k odstranění cel⁴ a zákazu množstevních omezení dovozu a vývozu mezi členskými státy⁵, jakož i zákazu přijetí podobných opatření s rovnocenným účinkem.

Článek 90 SES zakazuje výrobky jiných členských států podrobovat vyššímu vnitrostátnímu zdanění, než jakému jsou podrobeny výrobky domácí, aby jim tak nabyla poskytnuta nepřímá ochrana.

Směrnice 70/50/EHS ze dne 22. 12. 1969 ukládá vzájemně členským státům zrušit opatření (včetně dodatečných podmínek), která činí dovoz ze států ES obtížnější

---

⁴ Článek 25 SES

⁵ Článek 28 SES

a nákladnější, než odbyt domácích výrobků. Směrnice se týká výrobků v jakémkoliv stádiu jejich zpracovanosti.

Po skončení platnosti Smlouvy o Evropském společenství uhlí a oceli („ESUO“) dne 22. 7. 2002, organizující volný pohyb uhlí a oceli a volný přístup k výrobě a zároveň opravňující Komisi dohlížet na fungování trhu a cenovou transparentnost, nyní Komise dozoruje, jak jsou dodržována obecná pravidla ve smyslu SES, která se tak vztahují i na uhlí a ocel. Zvláštním odvětvím se nově stala oblast energetiky.

Legislativní rámec ES v oblasti cenové regulace výše uvedených komodit sestává především ze směrnic č. 2003/54/ES o elektřině a č. 2003/55/ES o zemním plynu, které stanovily společná pravidla pro jejich výrobu, přenos a distribuci. Směrnice stanoví formu cenové regulace jak pro velkoobdoběratele tak i pro maloobdoběratele. Členským státům přitom ponechává minimální prostor pro sledování vlastních zájmů. Zájmem společenství je zaručit spravedlivý přístup do energetických sítí regulováním přenosových sazeb nebo metod jejich výpočtů. *„Směrnice má cenovou regulaci podpořit hospodářskou soutěž na jedné straně (upřednostňuje přístup k distribuční síti prostřednictvím zásahů do velkoobdoběratelských trhů) a chránit spotřebitele (prostřednictvím cenových opatření na maloobdoběratelském trhu) na straně druhé. Právo ES v této souvislosti nepovažuje regulaci cen surovin pro výrobu energie jako adekvátní variantu ani pro jeden z těchto dvou cílů.“*⁶

Obecně principy SES maximálně omezují členské státy v jejich zásazích do trhů opatřeními cenové regulace. Zavedení cenové regulace by mělo být nejvhodnějším a v dané době nejméně omezujícím řešením ochrany veřejného zájmu a stát, který cenovou regulaci zavádí, by toto měl být schopen prokázat.

3.3. Cenová regulace z pohledu ústavního pořádku

Cenová regulace je takovým zásahem státní moci, který se dotýká subjektivních práv jednotlivců. Za dotčené subjekty lze považovat jak osoby prodávající, jejichž činnost je regulována, tak i osoby kupující, tj. konečné spotřebitele. Proto je nutné zabývat se otázkou ústavní konformity cenové regulace ve vztahu k ústavním právům dotčených osob.

Ústavní pořádek ČR zaručuje vlastnické právo. Článek 11 LZSP stanoví, že *„každý má právo vlastnit majetek“* a zároveň, že *„vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu“*.⁷ S tím je spojeno právo vlastníka s věcí svobodně nakládat a svobodně ji převést na další osoby.

---

⁶ BĚLOHLÁVEK, A. J. Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic s. 26

⁷ BĚLOHLÁVEK, A. J. Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic, s. 41.

S tímto právem je regulační zásah, určující podmínky při převodu na druhou osobu, v rozporu s právem svobody vlastníka nakládat s věcí podle podmínek, které si sám stanoví.

„V ČR existuje rozsáhlá judikatura Ústavního soudu ČR, týkající se ochrany vlastnického práva, v řadě případů se Ústavní soud ČR vyjádřil i k cenové regulaci a poukázal na podmínky, za nichž může k cenové regulaci dojít. Jedná se o nález sp. zn. Pl. ÚS 8/02, v němž konstatoval, že ochrana vlastnického práva nevyklučuje cenovou regulaci, pokud se tato cenová regulace pohybuje v rámci vymezeném ústavním pořádkem a mezinárodními závazky.“⁸

Přítom je nutné obezřetně vyvažovat požadavek obecného zájmu společnosti a požadavku na ochranu základních práv jednotlivce.

Podle čl. 4 odst. 3 LZPS platí zákaz diskriminace. K omezení vlastnického práva však na základě zákona může ve veřejném zájmu a za náhradu dojít.

„Jak vyplynulo i z dalších nálezů Ústavního soudu ČR, např. sp. zn. I ÚS 47/05, Pl. ÚS 3/2000, Pl. ÚS 2/03, Pl. ÚS 20/05, týkajících se regulace nájmu, nebo sp. zn. ÚS 24/99, týkající ho se hodnoty bodu ve zdravotním pojištění, Ústavní soud ČR cenovou regulaci připouští, ovšem za předpokladu, že je na této regulaci oprávněný zájem a je zaručen princip proporcionality mezi použitými prostředky a sledovanými cíly.“⁹

ObchZ v § 2 odst. 1 definuje podnikání jako soustavnou činnost prováděnou samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku. Regulační zásahy musí být co nejmenší, aby byl co nejvíce šetřen výkon subjektivního práva jednotlivce. Regulace nesmí být diskriminační a musí být ospravedlněna např. z důvodu ochrany zdraví, bezpečnosti, morálky apod., jak stanoví LZPS

Podle čl. 26 odst. 1 LZPS má každý právo podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost. Podle odst. 2 podmínky a omezení pro výkon určitých povolání může stanovit pouze zákon. Právo podnikat nebo provozovat jinou hospodářskou činnost tedy není právem neomezeným.

K omezení tohoto práva je nezbytně nutná existence veřejného zájmu. Zároveň musí mezi takovým zákonným omezením a zavedením regulace existovat taková proporcionalita, aby nebyl narušen smysl či podstata podnikání.

V případě omezení základních práv zavedením cenové regulace na nové druhy zboží je nutné prokázat existenci veřejného zájmu na takovém rozšíření cenové regulace. Veřejným zájmem, v případě nutnosti zavedení cenové regulace, lze považovat vznik mimořádné tržní situace či ohrožení účinků hospodářské soutěže. Hospodářská soutěž

---

⁸ BĚLOHLÁVEK, A. J. Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic, s. 43

⁹ BĚLOHLÁVEK, A. J. Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic, s. 44

může být narušena dohodami soutěžitelů nebo zneužitím dominantního postavení na trhu. S pomocí vlastních nástrojů a postupů, stanovených ZOHS plní dozor nad hospodářskou soutěží Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

Nejlepší ochranou trhu je stav, kdy probíhá volná soutěž s dostatečným množstvím soutěžitelů. Toto množství se stává ideálním v momentě, kdy už žádný soutěžící nemá postavení takové síly, aby se mohl jakkoliv ovlivnit chování ostatních soutěžitelů.

Vždy však existují takové případy, kdy tento ideální stav na straně soutěžitelů nenastane.

Proto stát je stát nucen přistupovat k tvorbě zákonů a dalších předpisů v oblasti cen a ke zřízení cenových dozorových orgánů, aby co nejefektivněji upravil působnost ministerstev, jiných správních orgánů a samosprávních celků pro tvorbu cenové regulace a pro dozorování nad jejím dodržováním.

3.4. Přehled platných právních předpisů v oblasti cen

Regulace cen se opírá o následující právní předpisy:

- **Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách**, je zvláštním zákonem v oblasti cen a cenové regulace.
- **Zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen**, je právní normou, věcně vymezující kompetence cenových orgánů.
- **Vyhláška č. 580/1990 Sb.**, je cenovým předpisem, podle kterého se provádí zákon o cenách.
- **Vyhláška č. 581/1992 Sb, kterou se provádí ZoC, pro ceny speciální techniky**, obsahuje speciální pravidla pro ceny zbrojního materiálu.

K dalším právním předpisům v oblasti cen a cenové regulace patří:

- **Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník**, upravující majetkové vztahy fyzických a právnických osob.
- **Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník**, upravující postavení podnikatelů, sjednávání cen v obchodnězávazkových vztazích, účetnictví podnikatelů, oceňování majetku při vkladech do společností a družstev, a jejich přeměnách.
- **Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže**, upravující ochranu hospodářské soutěže.
- **Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách**, upravující odhad nebo zjištění ceny dražených předmětů, jakož i samotný průběh dražeb.
- **Zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání**, jehož účelem je uspořádání majetkových poměrů dlužníka v úpadku.
- **Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád**, který upravuje ocenění předmětů k prodeji na základě vydaného rozhodnutí o prodeji.

Samostatnou skupinu tvoří daňové a účetní předpisy, které svým vlastním způsobem stanoví způsoby oceňování pro vedení přesného účetnictví a pro stanovení daňového základu a výsledné daně. K nim patří zejména:

- **Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví., upravující v § 24 až 28 oceňování reálnou hodnotou.**
- **Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.**
- **Zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty.**
- **Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí.**
- **Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí.**
- **Zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční.**

Tuto skupinu zákonů doplňují prováděcí vyhlášky ministerstva financí, spolu se závaznými postupy účtování, účetní osnovou a účetními standardy.

Úprava je mnohvrstevná a zahrnuje velké množství speciálních právních předpisů, které jsou následně uvedeny a podrobněji popsány v jednotlivých kapitolách.

4. Rozbor platné právní úpravy

4.1. Ekonomické souvislosti

4.1.1 Hodnota

Pro tvorbu cen je nutné ponejprv vysvětlit pojem „hodnota“. S pojmem hodnota se lze setkávat jak v soukromoprávních, tak ve veřejnoprávních předpisech. Právně však není vymezen. Jedná se tedy o velmi široký pojem, který lze vykládat podle konkrétních souvislostí různými způsoby. *„Hodnota vyjadřuje peněžní vztah mezi zbožím a službami, které lze koupit na jedné straně, kupujícími a prodávajícími na druhé straně. Jedná se o odhad. Naše legislativa v podstatě nezná rozlišení mezi hodnotou a cenou, rovněž i veřejnosti tento rozdíl významově splývá – jedná se o vyjádření odhadnuté částky (hodnoty) a vyjádření realizované částky (ceny)“.*¹⁰

V právních či ekonomických souvislostech je hodnota obvykle chápána jako veličina měřitelná v určitých ukazatelích hodnoty, např. hodnota práce je vyjádřena mzdou, hodnoty znečištění prostředí fyzikálními jednotkami, hodnota zboží cenou.

Ukazatelem majetkových hodnot se běžně používají peníze. Zároveň slouží jako ekvivalent směny.

4.1. 2. Teorie Směny

Při směně vzniká konflikt zájmů. Směnu lze uskutečnit, pokud při ní získají obě strany realizovaného aktu, nebo pokud se to alespoň domnívají. Bylo by mylné domnívat se, že při směně musí vyhrát jen jedna strana, zatímco druhá strana musí jen ztratit. Při směně tedy existuje určitá množina společných zájmů, výhodná pro obě strany. Směna s sebou přináší konflikt zájmů, týkající se směnných poměrů. Ty mohou být vyjádřeny v obchodních podmínkách, nejlépe je však vystihuje cena předmětného zboží či služby. *„Při každá směna existuje rozsah cen, v rámci kterého je možno směnu uskutečnit. Vně tohoto rámce má jedna nebo druhá strana pocit, že jí směna nepřinese žádný užitek“*¹¹

4.2. Cena

Cena představuje peněžní formu hodnoty zboží, vyjádření směnného poměru zboží k penězům. Vyjádření hodnoty v jiném než peněžním ekvivalentu není cenou. *„Cena je pojem používaný pro částku, která je používána, nabízená či zaplacená za zboží nebo službu. Vzhledem k finančním možnostem, motivacím nebo speciálním zájmům kupujícího nebo prodávajícího může nebo nemusí mít cena zaplacená za služby či vztah k hodnotě, kterou tomuto zboží nebo službě mohou přispívat jiní.“*¹² Cena vždy indikuje

¹⁰ BRADÁČ, A. a kol., Věcná břemena od A do Z, Linde Praha, a.s., Praha 2001

¹¹ JANEČKOVÁ, L. a MECHÚR, R. Cenová strategie a taktika, Slezská univerzita, Karviná 1997, s.7

¹² SKÁLA, M. a SKÁLOVÁ, J., Ceny v účetnictví a daních, Praha, ASPI 2002, s. 277

relativní hodnotu připisovanou konkrétnímu zboží kupujícím v konkrétních podmínkách.

4.2.1. Funkce ceny:

- **Oceňovací** – Cena nabídky představuje náklady na výrobu, distribuci a zisk prodávajícího. Cena poptávky vyjadřuje připravenost kupujícího platit, signalizuje, na kolik si zboží oceňuje a zároveň udává, jakých jiných užitků se je kupující ochoten zříci ve prospěch kupovaného zboží. Střetem nabídkové a poptávkové ceny vzniká cena rovnovážná.
- **Pobídková** – cena poptávky vyjadřuje množství a kvalitativní očekávání kupujících a je v tomto smyslu signálem pro prodávající, importéry a výrobce.
- **Koordinační** – cenový mechanismus uvádí cenovou nabídku a poptávku do rovnovážného stavu.
- **Řídící** – Výrobní (produkční) faktory mají svojí cenu, která vychází ze vzácnosti konkrétního faktoru. Změna cen těchto faktorů zajišťuje jejich neoptimálnější alokaci.
- **Substituční** – při existenci substitutů se spotřebitel může za pomoci ceny rozhodovat pro jeden z nich
- **Inovační** – dynamika cenového vývoje může představovat podnět k rozvoji.

4.2.2. Cíle cenové tvorby

Rozhodování o cenách, k němuž je zapotřebí znalost trhu, musí směřovat k dosažení požadovaného cíle. Cíle by měly být v souladu s celkovou politikou organizace.

Cíle cenové tvorby jsou:

- cílená návratnost investic
- dosažení určitého podílu na trhu
- maximalizace dlouhodobého zisku
- maximalizace krátkodobého zisku
- růst firmy
- stabilizace trhu
- snížení citlivosti zákazníka vůči ceně
- zachování postavení cenového vůdce
- odrazení konkurence od vstupu na trh
- urychlení odchodu marginálních firem z trhu
- vyhnutí se vládní kontrole
- zachování loajality zprostředkovatelů a získání jejich podpory při prodeji
- znemožnění zvyšování cen dodavatelů vstupů, např. pracovní síly
- posílení image firmy a její nabídky
- získání pověsti důvěryhodného a spolehlivého partnera u konkurentů
- posílení zájmu a vyvolání nadšení pro určité zboží nebo službu¹³

---

¹³ JANEČKOVÁ, L a MECHÚR, R. Cenová strategie a taktika, Slezská univerzita, Karviná 1997, s. 12

4.2.3. cenová strategie

Cenová strategie organizace má obsahovat postup jak dosáhnout stanovených cílů a akční plány, jak je realizovat. Vhodnou aplikací pak lze při dané úrovni zdrojů a méně nákladných postupech efektivněji dosahovat optimálních užitků.

Ke strategiím patří:

- cena slízané smetany – zaručený vysoký zisk
- cena průniku na trh – nasazení nízké ceny
- Elastická cena – ocenění extrémní cenou a reagování na citlivost zákazníků
- Přijímaná cena – malá firma nabízející shodný produkt přejímá cenu cenového vůdce
- Segmentovaná cena – stejné produkty jsou oceňovány na různých trzích různě
- Nákladová cena - cena se uplatňuje zejména na vládním trhu, k určitému ziskovému rozpětí se připočtou náklady
- Flexibilní cena – v prostředí náročné konkurenční nabídky umožňuje rychlou reakci na změny
- Cena prevence – slouží k obraně dominantního postavení proti průniku konkurenčních produktů na trh
- Cenový vůdce se ztrátou – určitý produkt se ocení nižší cenou a prodá se spolu s komplementním zbožím s běžnou mírou zisku.

Faktory ovlivňují cenovou strategii jsou:

- **reálné náklady** – variabilní náklady, při této metodě je výhodné porovnávat příjmy a výdaje při různých objemech. Použití se naskýtá zejména při uplatňování minimálních marží
- **hodnota zboží a služeb jak ji vnímá zákazník ve vztahu k hodnotě nabídky konkurence** – důležité je ohodnotit všechny prvky nabídky ve srovnání s konkurencí, ne jen cenovou. Svou roli při rozhodování kupujícího hraje prestiž značky, osobní vztahy se zákazníky, doplňkové služby, náklady na provoz a na údržbu, dodací podmínky.
- **rozdíly tržních segmentů** – vhodnou segmentací skupin zákazníků lze upravováním cen zvyšovat tržní podíly na úkor konkurentů.
- **pravděpodobnost reakce konkurence** – pohyb cen by měl být selektivní a pro konkurenci nenápadný, neměl by vést k cenové válce. Tu lze očekávat zejména v klíčových tržních segmentech. Snížení cen v okrajových segmentech může vést k zisku nových zákazníků bez výraznější rizik. I tak by měla být provedena analýza reakce konkurence.
- **marketingové cíle** - ceny je nutné stanovit s ohledem na další faktory a délku období, ve kterém budou uplatňovány. Krátkodobě lze obětovat dosahovanou míru zisku ve prospěch udržení dobrého jména (goodwill) nebo posílení postavení na trhu.

4.2.4. Způsoby tvorby ceny

Nákladová tvorba ceny je výhodná v tom, že kryje náklady. Výsledná cena je pak tvořena náklady a určitým ziskovým rozpětím. Není však dostatečně flexibilní na citlivost trhu..

- a) Individuální kalkulace – je nejtýpější metodou, spočívá ve vyčíslení nákladových položek na kalkulační jednici. Metoda je snadno uplatnitelná, pokud je prodáván jeden specializovaný produkt. V případě diverzifikované výroby je nutné počítat v rozvrhnutí nepřímých nákladů, pokud totéž výrobní zařízení používá pro více druhů výrobků,.
- b) Kalkulační porovnání – je metodou, kdy je oceněn porovnatelný výrobek, jehož cena již byla zkalkulována.
- c) Podnikové cenové normativy – jsou soubory norem spotřeby přímého materiálu, mezd či režijních nákladů, vytvořené na základě předchozí ekonomické reality.
- d) Stavebnicový způsob – sestavuje cenu ze známých cen částí výrobku.
- e) Parametrická metoda – vyjadřuje závislost na technicko ekonomickém parametru, kterým bývá funkční charakteristika výrobku.

Tržní poptávková orientace cenové tvorby – je odvozována od kvality a usměrňována je poptávkou nebo konkurencí.

- a) Cena slízané smetany – u nových produktů lze na základě značného zájmu kupujících a bez tlaku konkurence realizovat vysokou vstupní cenu.
- b) Cena průniku – je nutné oslovit velké množství zákazníků, realizovat značný objem tržeb, protože jsou uplatněny malé míry zisku

Metody orientované na konkurenci – v odvětví s intenzivní konkurencí lze s mírnými odchylkami sledovat cenového vůdce. V současné době, kdy existuje volný evropský trh, lze tyto ceny odvozovat i od cen zahraničních relací.

Stanovování ceny se zřetelem na pravděpodobnost uzavření kontraktu – výše sjednané ceny se odvozuje od pravděpodobností uzavření kontraktu.

4.2.5. Obchodní přírážka

Obchodní přírážka kryje náklady zprostředkovatele a přináší zisk.

Maloobchodní cena = náklady + obchodní přírážka

Obchodní přírážku lze vyjádřit jako procento z nákladů nebo z maloobchodní ceny.

$$\text{OP \% z nákladů} = \frac{\text{Obchodní přírážka v Kč}}{\text{Náklady}} \times 100 \%$$

$$\text{OP \% z ceny} = \frac{\text{obchodní přírážka v Kč}}{\text{MOC v Kč}} \times 100 \%$$

Protože v maloobchodě jsou neustále doplňovány zásoby pořízené za jiné ceny, není efektivní plánovat obchodní přírážku ve stejné výši ke každému druhu zboží. K rychleobrátkovému (např. potravinářskému) zboží, se počítá nižší obchodní přírážka, ke zboží zbytné povahy, spotřebnímu, luxusnímu, naopak vyšší. Průměrná obchodní přírážka se získá jako podíl součtu všech obchodních přírážek ku zboží určité klasifikace.

4.3. Oceňování

Pro úplnost je vhodné zmínit také pojem oceňování, i když přímo nesouvisí s žádnou z forem cenové regulace.

Účetní a daňové předpisy používají pojem hodnota i cena. Pod pojmem hodnota se většinou rozumí peněžní vyjádření, např. tržní hodnota. „Ocenitelnými hodnotami jsou zejména chápány předměty uvedené v § 18 ObčZ, tj. věci, práva, jiné majetkové hodnoty, byty a nebytové prostory. Penězi ocenitelnými hodnotami jsou však i některé veřejnoprávní majetkové hodnoty, které soukromé právo nezná.“¹⁴ Myšleno je technické zhodnocení, pěstitelské celky trvalých porostů a další, jak vyplývá z postupů pro podvojně účtování.

Cena jako ekonomická kategorie vyjadřuje hodnotu penězi ocenitelných věcí, jako právní kategorie je specifickým vyjádřením hodnoty věci, váže se konkrétnímu způsobu jejího stanovení. Oceňovaná je pak procesem určování konkrétní ceny. Postup pro oceňování je upraven v oceňovacích předpisech, kterými jsou zejména:

- **Zákon č. 151/1997 Sb.**, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku)
- **Vyhláška MF č. 279/1997 Sb.**, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o oceňování majetku (vyhláška vymezuje jednotlivé způsoby oceňování služeb a majetku, zejména nemovitostí)
- **Sdělení č. 162/38 024/1999 Ministerstva financí** k oceňování práv odpovídajícím věcným břemenům, uveřejněném v Cenovém věstníku č. 6/1999.

4.4. Cenové orgány a jejich kompetence

Kompetence jednotlivých orgánů při výkonu cenové regulace stanoví **kompetenční zákon č. 265/1991 Sb.**

¹⁴ SKÁLA, M. a SKÁLOVÁ, J., Ceny v účetnictví a daních, Praha, ASPI 2002, s. 16

4.4.1 Ministerstvo financí

Průřezovým cenovým orgánem je Ministerstvo financí, jehož působnost jde napříč všemi resorty. Vykonává působnost při uplatňování, regulaci a kontrole cen výrobků, výkonů, prací a služeb, cen dalšího majetku a majetkových práv.

Vydává právní předpisy pro regulaci a sjednávání cen, určení nepřiměřeného hospodářského prospěchu a neoprávněného majetkového prospěchu v souvislosti s porušením cenových předpisů. Posuzuje právní předpisy a návrhy jejich změn v oblasti podnikání, hospodářské soutěže, státních podpor, ochrany spotřebitele a zadávání veřejných zakázek. Usiluje o podporu konkurenčního prostředí v daném oboru s cílem liberalizace trhu, aby nebyly vytvářeny podmínky pro uzavírání dohod o určení cen. Přípravuje koncepci cenové politiky a systémově řeší cenové metodické problémy spojené s liberalizací a regulací cen. Provádí analýzy trhu vybraných výrobků a jejich cen a na jejich podkladě navrhuje úpravy regulace cen. Zajišťuje dozor nad výkonem přenesené působnosti krajů a hl. m. Prahy v oblasti cen. Je gestorem zajištění přípravy podkladů pro jednání s orgány EU pro oblast cen a plnění úkolů v oblasti harmonizace cenových předpisů s právem EU. Vyhodnocuje a zobecňuje zkušenosti v ochraně trhu v jiných zemích. Vykonává působnost při ochraně před subvencovanými dovozy. Ministerstvo financí zpracovává zprávu o cenové kontrole, kterou vláda každoročně do 30. dubna předkládá Poslanecké sněmovně.

Ministerstvo financí vydalo **vyhlášku č. 85/1997 Sb., o nájemném z bytů pořízených v družstevní bytové výstavbě a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním těchto bytů**. Tato vyhláška stanoví způsob určení nájemného z bytů bytových družstev zřízených po roce 1958, jde-li o byty postavené s finanční, úvěrovou a jinou pomocí poskytnutou podle předpisů o finanční, úvěrové a jiné pomoci družstevní bytové výstavbě. Určuje úhrady za plnění poskytovaná s užíváním bytů a způsob sjednávání nájemného a cen služeb mezi pronajímatelem a nájemcem.

Ministerstvo financí vydává formou „Výměru“, publikovaném v „**Cenovém věstníku**“, jako své rozhodnutí podle § 10 ZoC „**seznam zboží s regulovanými cenami**“. Výměr ve své I. Části obsahuje seznam zboží, u něhož se uplatňují úředně stanovené ceny a ve své II. Části seznam zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny.

Mezi úředně stanovené ceny patří Maximální ceny stanovené Ministerstvem financí a maximální ceny , které mohou stanovit kraje a obce.

Mezi **maximální ceny** stanovené Ministerstvem financí pro období od 1. ledna 2009 byly zařazeny následující tituly:

1. Doprava nákladů a doprava osobní železniční veřejná vnitrostátní, z toho jen použití železniční vnitrostátní dopravní cesty celostátních a regionálních drah.

2. Nemovitosti (stavby, byty, nebytové prostory, pozemky a trvalé porosty), jejichž cena je plně nebo částečně hrazena za státního rozpočtu, státního fondu nebo jiných prostředků státu.
3. Nájemné z pozemků nesloužících pro účely podnikání nájemce.
4. Mléčné výrobky pro žáky

K titulům regulovaných maximální cenou kraji a obcemi patří:

1. Odtahová služba, z toho jen nucené odtahy vozidel podle podmínek stanovených jiným právním předpisem a v nařízeních obcí.
2. Veřejná linková osobní doprava vnitrostátní a železniční osobní vnitrostátní doprava provozovaná v rámci integrované dopravy.
3. Doprava osob městská hromadná a příměstská provozovaná v rámci městské hromadné dopravy.
4. Taxislužba osobní na území obce.
5. Služby parkovišť.
6. Výkony bezpečnostní a pořádkové ostatní, z toho jen přiložení a odstranění technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla podle jiného právního předpisu (kód 15 tab. č. 2 k vyhlášce č. 26/2007 Sb.).
7. Služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením, a pronájem obřadních místností.
8. Služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa.

Do seznamu zboží, u něhož se uplatňují věcně usměrňované ceny jsou zařazeny:

1. Povrchová voda odebíraná z vodních toků.
2. Pitná voda dodávaná odběratelům. Pitná voda dodávaná do vodovodní sítě pro veřejnou potřebu jiné osobě, než je odběratel („předaná voda“). Odvádění a čištění odpadních vod, z toho jen voda odvedená kanalizací nečištěná, a voda odpadní čištěná.
3. Doprava osob železniční vnitrostátní („jízdné“) kromě dopravy osob železniční vnitrostátní provozované v rámci integrované dopravy se stanovenými maximálními cenami.
4. Veřejná vnitrostátní pravidelná autobusová doprava („linková doprava“) kromě městské hromadné dopravy a dopravy příměstské provozované v rámci městské hromadné dopravy a veřejné linkové dopravy vnitrostátní provozované v rámci integrované dopravy se stanovenými maximálními cenami.
5. Doprava osob městská hromadná a příměstská provozovaná v rámci městské hromadné dopravy – z toho jen rozsah a výše poskytovaných slev a bezplatné přepravy.
6. Nájem bytů.
7. Nájemné v obytných místnostech v zařízeních určených k trvalému bydlení.
8. Sběr, přeprava, třídění a odstraňování komunálního odpadu podle skupiny 20 katalogu odpadu uvedeného v jiném právním předpisu (zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů).

9. Povinné technické prohlídky, kterými se kontroluje technický stav silničních vozidel ve stanici technické kontroly podle jiného právního předpisu (zákon č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích a o změně zákona č. 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně zákona o odpovědnosti z provozu vozidla).
10. Výkony stanic měření emisí při měření emisí silničních motorových vozidel podle jiného právního předpisu (§ 41 zákona č. 56/2001 Sb.).
11. Vnitrostátní poštovní služby, z toho jen vnitrostátní poštovní služby, jejichž účelem je dodání poštovních zásilek a poukázané peněžní částky.
12. Služby krematorií, z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení popele do pevně uzavíratelné urny s označením, a pronájem obřadních místností kromě služeb se stanovenými maximálními cenami.
13. Služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hřbitovního místa kromě služeb hřbitovních se stanovenými maximálními cenami.¹⁵

Do cen zboží podléhajícímu věcnému usměrnění lze promítnout pouze ekonomicky oprávněné náklady pořízení, zpracování a oběhu zboží doložené z účetnictví, přiměřený zisk, daň a případně uplatněné clo podle zvláštních právních předpisů.

Za ekonomicky oprávněné náklady nelze uznat zejména penále, zaviněná manka, veškeré odměny členů statutárních orgánů, pokuty, poplatky a úroky z prodlení, náklady, které již byly uhrazeny, odpisy vyšší než odpovídá skutečně uplatněným odpisům podle jiného právního předpisu (zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví), výdaje na reprezentaci, cestovné vyplácené nad rámec jiného právního předpisu (zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce), peněžité vyrovnání (např. odstupné) nad rámec povinnosti stanovené jiným právním předpisem (§ 67 a násl. zákoníku práce), platby pojistného za pojištění škod způsobených statutárními orgány právnických osob, odvod do státního rozpočtu při neplnění stanoveného podílu zdravotně postižených na celkovém počtu zaměstnanců, zpětný leasing, odpisy promlčených a nedobytných pohledávek, náklady na sponzorování sportovních a kulturních akcí.

Za přiměřený zisk je ve smyslu cenových předpisů považován zejména zisk spojený s výrobou a prodejem zboží podléhajícího věcnému usměrnění cen určených na pořízení hmotného majetku a pozemků, na zvýšení kapitálu, na tvorbu fondů, jejichž tvorba a naplňování je uloženo jinými právními předpisy.

Za přiměřený zisk je považována míra zisku vztaheného k ekonomicky oprávněným nákladům. Nelze jej odůvodnit potřebou kompenzovat nízký zisk z prodeje jiného zboží ani potřebou tvorby zdrojů na nepovinné přiděly do různých fondů. Přiměřený zisk je nutno doložit z evidence podniku. Ekonomicky oprávněné náklady a přiměřený zisk je nutno po dobu uplatňování věcně usměrněných cen průběžně povinně aktualizovat v případě poklesu cen vstupů a nepovinně v případě jejich růstu.

---

¹⁵ Výměr MF č. 01/2009, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami

Obdobně jako Ministerstvo financí postupují další cenové orgány a publikují svá rozhodnutí ve svých publikačních věstnících, kterými jsou Věstník Ministerstva zdravotnictví, Energetický regulační věstník a Poštovní věstník.

4.4.2. Ministerstvo dopravy a spojů

Ministerstvo dopravy a spojů stanoví ceny a podmínky (tarify) v mezinárodní dopravě.

4.4.3. Ministerstvo zdravotnictví

Nově se s účinností od počátku roku 2008 mezi cenové orgány zařadilo Ministerstvo zdravotnictví a Státní úřad pro kontrolu léčiv, které od Ministerstva financí převzali jeho regulační úkoly v oblasti zdravotnictví. **Ministerstvo zdravotnictví** reguluje ceny zdravotních výkonů, léčivých přípravků, potravin pro zvláštní účely, stomatologické výrobky a zdravotnické přípravky a zároveň provádí kontrolu zdravotních výkonů.

Státní úřad pro kontrolu léčiv stanoví maximální ceny léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely podle cenových předpisů a provádí kontroly těchto cen a cen zdravotních prostředků.

4. 4. 4. Státní úřad pro kontrolu léčiv

Státní úřad pro kontrolu léčiv (dále jen „SÚKL“) vydává rozhodnutí o maximálních cenách (MCP) léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely. Přehled pravomocných rozhodnutí je veřejnosti umožněn pomocí webových stránek.¹⁶

Postup stanovení MCP je vyplývá z ustanovení § 39 a) zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném pojištění. Cena je stanovena jako průměr výrobních cen nejméně ze tří zemí tzv. „referenčního koše“ pro přípravek shodný s posuzovaným přípravkem.

Vyhláška č. 92/2008 Sb., do referenčního koše řadí Estonsko, Francii, Itálii, Litvu, Maďarsko, Portugalsko, Řecko, a Španělsko. Podle § 39 a) odst. 2 písm. c) zákona č. 48/1997 Sb., se za rozhodný považuje nejbližší terapeutický výrobek porovnatelný s přípravkem, jehož maximální cena má být stanovena. Cena se pak stanoví jako průměr tří nejnižších výrobních cen v zemích EU (včetně zemí referenčního koše ale mimo ČR) s ohledem na léčivou látku, sílu a velikost balení s 10 % tolerancí jednotkové lékové formy. Pokud tento postup není aplikovatelný, pak podle § 39 a) odst. 2 písm. c) zákona o veřejném pojištění, stanoví ceny výrobce na základě ceny výrobce nejbližšího terapeutického porovnatelného přípravku dostupného v ČR nebo EU.

---

¹⁶ <http://www.sukl.cz/>

SÚKL při své činnosti vychází z násl. právních norem a předpisů:

- Zák. č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změně některých souvisejících zákonů
- Zák. č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů
- Zák. č. 265/1991 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů¹⁷
- Vyhl. č. 384/2007 Sb., o seznamu referenčních skupin
- Vyhl. č. 358/2007 Sb., o stanovení seznamu léčivých látek určených k podpůrné nebo doplňkové léčbě
- Vyhl. č. 92/2008 Sb., o stanovení seznamu zemí referenčního koše, způsobu hodnocení výše, podmínek a formy úhrady léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely a náležitostech žádosti.
- Rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 20. 12.2007, kterým se stanoví podmínky cenové regulace léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely
- Cenového předpisu Ministerstva zdravotnictví 1/2008/FAR ze dne 15. 5. 2008, o regulaci cen léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské účely
- Cenového rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví 1/08/- FAR ze dne 15. 5. 2008, kterým se stanoví seznam ATC skupin léčivých přípravků a potravin pro zvláštní lékařské použití nepodléhajících cenové regulaci.

4. 4. 5. Český telekomunikační úřad

Český telekomunikační úřad (dále jen „ČTÚ“) vykonává působnost při uplatňování regulace a kontrole cen poštovních služeb do zahraničí a služeb souvisejících s poskytováním poštovních služeb do zahraničí.

ČTÚ reguluje formou úředně stanovených minimálních a maximálních cen poštovních služeb do zahraničí a formou věcného usměrňování cen služeb souvisejících.¹⁸ Od 1. 4. 2005 je provozování poštovních služeb a zahraničních poštovních služeb volnou živností.¹⁹ Zahraniční poštovní službou je chápána služba sjednaná v zahraničí, jejímž účelem je dodání v České republice. V současné době provozovatelem takovéto služby pouze Česká pošta, s.p., neboť jako jediná splňuje podmínku omezující podnikání, kterou je zajištění dostupnosti poštovních služeb na území celé ČR.

Výše uvedený monopol se vztahuje jen na vnitrostátní poštovní zásilky obsahující písemnosti jestliže jejich hmotnost je nižší než 50 g a současně cena je nižší než 18 Kč (nařízení vlády č. 512/2005 Sb.)

ČTÚ ve své kompetenci vydalo cenové rozhodnutí :

- č. CR/P/12.2005-1, ze dne 1. 2. 2006, kterým se stanoví max. ceny vybraných základních služeb do zahraničí,

¹⁷ část 48 - stanoví změnu zákona č. 265/1991 Sb.

¹⁸ § 1 odst. 2 a § 2 písm. i) zákona č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů

¹⁹ čl. I bod 2 a čl. II bod 5 nařízení vlády č. 100/2005 Sb.

- č. CR/P/04.2006-1, ze dne 28. 4. 2006, kterým se stanoví seznam poštovních služeb do zahraničí a zahraničních poštovních služeb s regulovanými cenami,
- č. CR/P/01.2007-1, ze dne 12. 1. 2007, kterým se mění cenové rozhodnutí CR/P/12.2005-1,
- č. CR/P/12.2007-2, ze dne 4.12. 2007, kterým se mění cenové rozhodnutí CR/P/12.2005-1,

4. 4. 6. Celní úřad Kolín

Celní úřad Kolín vykonává speciální působnost při uplatňování, regulaci a kontrole cen u tabákových výrobků. Celní úřad Kolín pro účely odvodu spotřební daně reguluje formou pevných cen cigarety.

Cenové rozhodnutí Celního úřadu Kolín zveřejňuje Ministerstvo financí ve svém Cenovém věstníku. Celní úřad Kolín má mimořádné postavení v rámci celní správy, neboť mu jako jedinému celnímu úřadu přináležejí působnost při uplatňování, regulaci a kontrole cen u tabákových výrobků.

4. 4. 7. Energetický regulační úřad

Energetický regulační úřad (dále jen „ERÚ“) vykonává působnost při uplatňování, regulaci a kontrole cen v oblasti energetiky. Jeho hlavními úkoly jsou podpora hospodářské soutěže, podpora využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energií a ochrana zájmů spotřebitelů v těch oblastech energetických odvětví, kde není možná konkurence. Vydává rozhodnutí pro klíčování nákladů, výnosů a hospodářského výsledku regulovaných a neregulovaných činností. ERÚ reguluje formou úředně stanovených minimálních, pevných a maximálních cen elektrickou energii, formou pevných a maximálních cen zemní plyn a formou věcného usměrňování cen tepelnou energii.

Úřad byl zřízen 1. ledna 2001 zákonem č. 458/2008 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon) jako správní úřad pro výkon regulace v energetice. Úřad sídlí v Jihlavě, přičemž v Praze má dislokované pracoviště. Vláda jmenuje a odvolává jeho předsedu. Úřad se člení na jednotlivé odbory. V rámci sekce regulace se připravují cenová rozhodnutí pro odvětví elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství, rozhodují se spory mezi držiteli licencí a zákazníky, schvalují se pravidla provozování přenosové soustavy a distribučních elektroenergetických soustav nebo řády provozovatelů distribučních soustav v plynárenství. Sekce regulace připravuje prováděcí vyhlášku k energetickému zákonu.

Odbor elektroenergetiky stanoví ceny za přenos a distribuci elektřiny a ceny služeb souvisejících. Upravuje pravidla, kterými se řídí trh s elektřinou. Pro konečné zákazníky a výrobce stanoví podmínky přístupu k sítím.

Odbor plynárenství stanoví ceny za přepravu a distribuci plynu a souvisejících služeb.

Oddělení teplárenství stanoví podmínky tvorby věcně usměrňované ceny tepelné energie.

Při své činnosti ERÚ vychází zejména z vyhlášky č. 280/2007 Sb., o provedení ustanovení energetického zákona o Energetickém regulačním fondu a povinnosti nad rámec licence, z vyhlášky č. 150/2007 Sb., o způsobu regulace cen v energetických odvětvích a postupech pro regulaci cen, vyhlášky č. 545/2006 Sb., o kvalitě dodávek plynu a souvisejících služeb v plynárenství, vyhlášky č. 524/2006 Sb., o pravidlech pro organizování trhu s plynem a tvorbě, přiřazení a užití typových diagramů dodávek plynu, vyhlášky č. 51/2006 Sb., o podmínkách připojení k elektrizační soustavě, vyhlášky č. 541/2005 Sb., o Pravidlech trhu s elektřinou, zásadách tvorby cen za činnosti operátora trhu s elektřinou a provedení některých dalších ustanovení energetického zákona, vyhlášky č. 540/2005 Sb., o kvalitě dodávek elektřiny a souvisejících služeb v elektroenergetice.

Při své činnosti však ERÚ vychází i aktů vydaných orgány Evropské unie. Jsou jimi např. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/89/ES o opatřeních pro zabezpečení dodávek elektřiny a investic do infrastruktury, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/67/ES o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu, Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/32/ES o energetické účinnosti u konečného uživatele a o energetických službách, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1775/2005 o podmínkách přístupu k plynárenským přepravním soustavám, Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 o a podmínkách přístupu pro přeshraniční obchod s elektřinou nebo Rozhodnutí komise o zřízení Skupiny evropských regulátorů pro elektřinu a plyn a řada dalších dokumentů přijatých Evropskou unií, jako je Zelená kniha 2006 – Evropská strategie pro udržitelnou, konkurenceschopnou a bezpečnou energii.

4. 4. 8. Státní energetická inspekce

K cenovým orgánům oprávněným pouze ke kontrole cen patří Státní energetická inspekce a Finanční ředitelství.

Státní energetická inspekce provádí kontrolu dodržování cenových předpisů v energetice.

4. 4. 9. Finanční ředitelství

V ČR se dozorové činnosti v oblasti cen věnují především FŘ. FŘ provádí cenovou kontrolu právnických a fyzických osob, které mají sídlo v obvodu jeho působnosti, vymezeném ZoUFO. Tato působnost však může být na základě pověření MF rozšířena i na osoby sídlící nebo bydlící mimo územní působnost FŘ. Území ČR je rozděleno mezi 8 FŘ. Na jednotlivých FŘ jsou zřízeny speciální útvary cenových kontrol.

Vedle cenových kontrol, zaměřených na dodržování zákonem stanovených způsobů regulace cen, finanční ředitelství na základě podnětů právnických osob či občanů provádějí kontrolu zneužití hospodářského postavení u cen neregulovaných. Kontrolní

činnost finančních ředitelství doplňují cenová šetření u vybraných titulů, prováděná pro potřeby regulace cen Ministerstvem financí.

4.4.10. Samospráva a její orgány

Zvláštní skupinu mezi cenovými orgány tvoří orgány samosprávy, kraj a obec.

Kraj může svým nařízením, v rozsahu a za podmínek stanovených v rozhodnutí Ministerstva financí, stanovit maximální ceny, pokud nejsou stanoveny ministerstvem financí, nebo stanovit maximální ceny nižší, než jsou maximální ceny stanovené ministerstvem.

Obec v rozsahu a za podmínek stanovených v rozhodnutí ministerstva může nařízením stanovit maximální ceny, pokud nejsou stanoveny Ministerstvem financí, stanovit maximální ceny nižší, než jsou maximální ceny stanovené ministerstvem, nebo stanovit maximální ceny vyšší, než jsou maximální ceny stanovené ministerstvem, nebo určit případy, na které se maximální ceny stanovené ministerstvem nevztahují.

Na základě pověření Ministerstva financí mohou v současnosti kraje a obce formou maximálních cen regulovat odtahovou službu, městskou hromadnou dopravu a integrovanou dopravu, taxislužbu, službu parkovišť, službu krematorií²⁰, služby hřbitovní poskytované v souvislosti s pronájmem a užíváním hrobového místa a výkony bezpečnostní a pořádkové.²¹

Cenovou kontrolu na úrovni samosprávy vykonává krajský a obecní úřad.

Krajský úřad provádí cenovou kontrolu s působností na veškerý prodej uskutečňovaný na území kraje bez ohledu na to, zda prodávající v tomto kraji sídlí nebo trvale bydlí.

Obecní úřad provádí cenovou kontrolu s působností vztahující se na veškerý prodej uskutečňovaný na území obce.

Působnosti stanovené krajskému úřadu nebo obecnímu úřadu jsou výkonem přenesené působnosti. Pokuty za zjištěná porušení cenových předpisů uloží ten orgán, který o nich jako první zahájil řízení. Pokuta je příjmem obce, pokud ji uložil obecní úřad nebo došlo k porušení cenové regulace stanovené obcí. Příjmem kraje se pokuta stává, pokud ji uložil krajský úřad a nejde o pokutu za porušení cenové regulace stanovené obcí. Mimo tyto dva případy jsou všechny ostatní pokuty uloženy cenovými orgány příjmem státního rozpočtu.

²⁰ z toho jen zpopelnění zemřelého a ostatků v rakvi včetně uložení popele do pevně uzavíratelné urny a pronájem obřadních místností

²¹ z toho jen příkládání a odstraňování technických prostředků k zabránění odjezdu vozidla podle zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky a zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii

4.5. Zákon o cenách

ZoC je rozčleněn do pěti následujících částí: I. Obecná ustanovení

II. Regulace cen

III. Cenová evidence a cenové informace

IV. Cenová kontrola

V. Přechodná a závěrečná ustanovení

4.5.1. Charakteristika zákona

ZoC věcně upravuje uplatňování cen mezi prodávajícími a kupujícími. Zároveň stanoví možné způsoby regulace cen a vymezuje právní rámec pro jejich kontrolu. Podle ZoC se uplatňují, regulují a kontrolují ceny veškerého zboží na tuzemském trhu. Za zboží se považují výrobky, výkony, práce a služby. ZoC platí v tuzemsku pro všechny prodávající a nakupující bez rozdílu. Prodávající a nakupující ZoC chápe v širším smyslu. Ne jenom jako strany kupní smlouvy.

Pro vztahy k úplatným majetkovým převodům zboží, nemovitostí nebo práv mezi fyzickými či právníckými osobami platí ustanovení podle ObchZ nebo ObčZ. K převodům dochází na základě kupních smluv. Pro poskytování zejména nehmotných výkonů se uzavírají specifikované smlouvy např. o přepravě, o úschově, o dílo nebo je podle zvláštních předpisů uzavřena smlouva o zdravotním pojištění.²²

4.5.2. Cena podle ZoC

Působnost ZoC souvisí s vymezením pojmu cena. Za cenu je považována peněžitá částka sjednaná při nákupu a prodeji zboží nebo zjištěná k jiným účelům než k prodeji podle zákona o oceňování majetku.

ZoC se vztahuje na **cen**y zboží prodávaného na území České republiky bez ohledu na skutečnost, zda zde bylo vyrobeno, či dovezeno. Platba se uskutečňuje v tuzemské měně, tj. v Kč, ale přípustná je i platba v měně cizí, pokud se na tom smluvní strany dohodnou.

Veškeré ceny působící na trhu, včetně cen regulovaných, jsou bez výjimky cenami sjednanými mezi prodávajícím a kupujícím. Za ceny vytvořené pro jiné účely se považují zejména platby částek, které mají charakter úhrad nákladů či poplatků. K takovýmto cenám lze řadit například platby za některé výkony, které jsou osoby podle zvláštního právního předpisu povinny strpět, jako jsou ceny za nucené odtahy vozidel, povinné prohlídky technického stavu vozidel, ale jedná se i o ocenění základu pro odvod daně dědické, darovací, z převodu nemovitostí, vyvlastnění nebo pro účely restitucí. Cena je v takových případech vytvořena na základě zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). Určí ji orgán (např. MF) nebo osoba k tomu oprávněná (soudní znalec).

---

²² § 17 zákona č. 48/1997 Sb., o všeobecném zdravotním pojištění

ZoC se použije i pro převody práv a přechody vlastnictví k nemovitostem. Za práva jsou považovány oprávnění k užívání ochranné známky, a dále převody a přechody k vlastnictví k nemovitostem.²³ Za nemovitosti jsou považovány pozemky a trvalé porosty, stavby, byty a nebytové prostory²⁴. Pro jejich prodej se sjednávají ceny bez regulačních opatření. Výjimku tvoří cena hrazená zcela nebo zčásti ze státního rozpočtu, státního fondu nebo jiných prostředků státu. Pro ni je stanovena cena maximální.

ZoC se nevztahuje na odměny, úhrady, poplatky, náhrady škod a nákladů a úroky, upravené zvláštními předpisy.

V ZoC je uvedeno negativní vymezení rozsahu platnosti zákona. Nevztahuje se na odměny advokátů a komerčních právníků, správní poplatky, náhrady škod a nákladů a úroků, odměny auditorů, znalců a tlumočnicků. ZoC se taktéž nevztahuje na vnitropodnikové výkony, investice vytvořené vlastní činností, účetní oceňování zásob apod., jak případy stanoví účetní osnova.²⁵ Pro posouzení, zda výkony mají být oceněny podle ZoC nebo podle jiných předpisů, např. mzdových, je rozhodující, zda oceňovaná činnost podle zvláštního zákona obsahuje odkaz na cenové předpisy. Rozlišit je nutno zejména práce konané mimo pracovní poměr, oceňované podle vyhl. MPSV č. 425/1991 Sb., činností, vykonávaných na základě smluv podle ObchZ nebo ObčZ.

Za ceny podle ZoC se nepovažuje placení záloh na opakovaná plnění. Cenami však jsou kupní ceny, úplaty a jiná peněžitá plnění, jak je uvedeno v § 758 odst. 2 ObchZ a v § 877 odst. 1 ObčZ, kromě pojistného (viz § 788 a násl. ObčZ), úplat podle smlouvy o důchodu (§ 842 a násl. ObčZ), výher za sázek a her (§ 845 ObčZ), cen z veřejné soutěže (§ 847 a násl. ObčZ).

Cena se sjednává pro zboží vymezené:

- názvem (obecným, obchodním, technický),
- jednotkou množství (jako zákonná měřicí jednotka nebo její měrná část, počet kusů nebo celků, provozních souborů, ucelený výkon nebo doba výkonu),
- kvalitativními podmínkami (technická úroveň, jakost, užité vlastnosti produktu)
- dodacími podmínkami (údaje o způsobu prodeje, lhůtě dodání, záručním podmínkám, rabatech, způsobu přepravy a druhu dopravní parity, o způsobu balení, o podmínkách pro vrácení obalů, apod)
- nebo jinými sjednanými podmínkami (údaje o původu zboží a o výrobcí, dále platební podmínky, termíny pro fakturaci, okamžik platnosti kursu pro přepočít zahraniční ceny, údaje o DPH, clu, pojistném atd.)

Vymezení zboží může být upřesněno číselným kódem příslušné jednotné klasifikace. Podle určených podmínek mohou být součástí ceny zcela nebo zčásti náklady pořízení,

²³ Vyhláška č. 176/1993 sb., o nájemném z bytu a úhradě za plnění poskytovaná s užíváním bytu reguluje cenu za užívání bytu, tj. nájemné. Její účinnost je však v současnosti pozastavena.

²⁴ Ceny nájmu pozemků vyjma nájmu pozemků nesloužících k podnikání nejsou regulovány.

²⁵ Opatření Ministerstva financí č.j. V/20 100/1992.

zpracování a oběhu zboží, zisk, příslušná daň a clo. Výčet položek započítatelných do cen není pevně stanoven a odvíjí se od platných ekonomických pravidel.

Zboží je možno vymezit číselným kódem (SKP) harmonizovaného systému celního sazebníku, který vydává vláda nařízením.

4.5.3. Sjednávání ceny

Sjednávání cen ošetřuje v § 616 ObčZ a v § 409 a násl. ObchZ. Vedle shodně určujících podmínek, jako jsou již výše uvedené podmínky v § 2 odst. 1 ZoC, § 273 odst. 1 ObchZ odkazuje na všeobecné obchodní podmínky vypracované odbornými organizacemi nebo odkazuje na jiné obchodní podmínky, které jsou smluvním stranám známé nebo k návrhu přiložené.

Ke speciálním předpisům, upravujícím povinnosti při prodeji, lze zařadit i zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, či zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech,²⁶ kde jsou stanoveny způsoby označení, použité obaly, a další povinnosti uložené prodávajícímu.

ZoC způsob sjednání výše ceny a formy kupní nebo jiné smlouvy nikterak neomezuje. Dohoda o určení ceny bývá součástí smlouvy o prodeji. Pokud si smluvní strany podrobné podmínky pro uplatnění ceny nedohodnou, platí podmínky uvedené v § 473 až 475 ObchZ. Není-li cena nebo způsob jejího určení dohodnut vůbec, kupní smlouva (dle § 409), smlouva o dílo (dle § 536), o prodeji podniku (dle § 476), o provozu dopravního prostředku (dle § 642) podle ObchZ nevznikají, pokud není ve smlouvě dohodnuto, že se uzavírá bez dohody o ceně.

ObčZ vyžaduje u kupní smlouvy dohodu o ceně. Pokud při jednávání smluv o dílo, eventuelně dalších smluv, není-li cena sjednána, je nutno poskytnout cenu přiměřenou nebo obvyklou.

4.5.4. Forma dohody o ceně

ZoC nestanoví formu dohody o ceně. Podle § 272 ObchZ se v případě podnikatelů vyžaduje smlouva o ceně v písemné podobě pouze pokud o to projevil zájem účastník jednání nebo to přímo vyžaduje právní předpis. § 46 ObčZ vyžaduje písemnou smlouvu při sjednávání smluv o převodech nemovitostí, u smluv o právu zpětné koupě (dle § 607), darovací smlouvě o věci movité, kdy nedojde k převzetí nebo odevzdání věci při darování (§ 628) smlouvy o nájmu bytu (§ 686) nebo smlouvy o obstarání věci (§ 798). Podle § 636 odst. 2 ObčZ je zhotovitel povinen písemně upozornit objednatele na změnu cenového předpisu, pokud k němu v době od uzavření smlouvy o díle došlo a oznámit mu novou cenu. Cenové předpisy v § 5 odst. 2 prováděcí vyhlášky stanoví, že pokud nejde určit cenu pevnou částku, musí být cena určena odhadem.

Podle ustanovení § 40 odst. 4 ObčZ se za právní úkon učiněný písemnou formou považuje i úkon učiněný elektronickými prostředky, telegraficky či dálnopisně.

---

²⁶ § 11

ZoC považuje dohodu o ceně za uzavřenou i tehdy, pokud kupující cenu požadovanou prodávajícím zaplatí. Přitom není podstatné, zda se tak stane před převzetím zboží či po jeho dodání. Tato forma dohody se uplatňuje především u prodeje zboží nebo poskytování služeb na počkání.

U neregulovaných cen platí podle § 2 odst. 3 ZoC ustanovení, že prodávající nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk, nebo k tomu, aby narušoval tržní prostředí uplatňováním podnákladových prodejních cen. Kupující naopak nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch nákupem za sjednanou cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů.

Pokud se prodávající nalézají v takové výrazně výhodnější tržní situaci oproti kupujícímu, které mu umožní vymáhat vyšší cenu, anebo kupující oproti prodávajícímu má takové postavení, která mu umožňuje ovlivnit vymáhání cen nižších, než jsou ceny obvyklé, nesmí takového postavení zneužít k tomu, aby získal ekonomicky neoprávněný prospěch.

Tato situace nemůže nastat, pokud na trhu daného zboží probíhá účinná hospodářská soutěž. Nastat naopak může za existence mimořádné tržní situace, při existenci cenového kartelu nebo pokud prodávající či kupující zaujímá na trhu daného zboží dominantní postavení, přičemž veškerá konkurující si nabídka či poptávka, tuzemská i zahraniční, se sčítá.

4.5.5 Regulace cen

Regulací cen podle ZoC se rozumí stanovení nebo přímé usměrňování výše cen. Systém regulace cen lze považovat za protiinflační nástroj využívaný státními a místními orgány k ovlivňování ekonomiky v těch odvětvích, kde trh sám nemůže být přirozeným regulátorem. Je závazný pro každého prodávajícího či kupujícího konkrétního regulovaného druhu zboží.

Způsoby regulace cen jsou:

- a) Stanovení cen ("úředně stanovené ceny"), jako ceny maximální, pevné nebo minimální.
- b) Usměrňování vývoje cen v návaznosti na věcné podmínky ("věcně usměrňované ceny") jako maximální rozsah možného zvýšení ceny zboží ve vymezeném období, nebo maximální podíl, v němž je možné promítnout do ceny zvýšení cen určených vstupů ve vymezeném období, nebo závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci.
- c) Usměrňování cenových pohybů v čase ("časově usměrňované ceny"), pro sjednání jejichž zvýšení cenový orgán stanoví minimální časový předstih pro ohlášení

uvažovaného zvýšení ceny, nebo minimální lhůtu, po jejímž uplynutí lze uvažované zvýšení ceny uskutečnit, nebo časově omezený zákaz opětovného zvýšení ceny.

- d) Cenové moratorium, kterým se rozumí časově omezený zákaz zvyšování cen nad dosud platnou úroveň na trhu daného zboží.²⁷

Konkrétní způsob regulace určuje věcně příslušný cenový orgán. Způsoby regulace cen lze také účelně spojovat. Přípustné je u téhož druhu zboží uplatnit současně i více způsobů regulace cen. V praxi lze uvažovat o skloubení způsobu věcného a časového usměrňování cen.

Úředně stanovené ceny lze považovat za nejsilnější nástroj cenové regulace, od kterého se s rozvojem liberalizace trhu stále více upouští. Forma regulace maximální cenou, u vybraných položek zboží, nijak nebrání volnému pohybu cen až do stanoveného maxima. Nutno podotknout, že v řadě případů, např. u cen obchodních výkonů při prodeji dražších lékových přípravků, není prodávajícími ani v plné míře využívána, jak to umožňují cenové předpisy, a plní tak jen úlohu určité cenové pojistky, který přispívá ke stabilitě na trhu léčiv.

Za výjimečný nástroj v tržní ekonomice lze považovat regulaci pevnými cenami. Pevnými cenami jsou regulovány ceny tabákových výrobků.

Minimální ceny využívá stát jako garantované ceny některých zemědělských produktů pro státní intervenční zásahy. Objem těchto nákupů je omezen jak výší finančních prostředků, tak objemem produkce.

Věcné usměrňování cen je volnější formou cenové regulace, než jakou je úřední stanovování cen, neboť prodávajícímu je nařízena pouze konstrukce ceny. Ta je závazná pro všechny prodávající regulovaného druhu zboží.

Cenové moratorium lze považovat za opravdu výjimečné opatření, jehož použití v běžných podmínkách se nepředpokládá. Jedná se o časově omezený zákaz zvyšování cen nad dosud platnou úroveň na trhu daného zboží v případě selhání tržních vztahů, aby jako makroekonomický nástroj pomohlo umožnit návrat běžným tržním podmínkám na trhu. Cenové moratorium lze stanovit nejdéle na dobu dvanácti měsíců.

4.5.6. Cenová evidence

ZoC prodávajícím stanoví povinnost vést evidenci o cenách uplatňovaných při prodeji, pokud jde o ceny úředně stanovené, časově nebo věcně usměrňované a nebo o ceny spotřebního zboží prodávaného konečnému spotřebiteli. Cenové předpisy za konečného spotřebitele považují fyzickou nebo právnickou osobu, která nenakupuje zboží účelem jeho dalšího prodeje. Nejedná se tedy o zboží k podnikání ve smyslu ObchZ.

---

²⁷ § 5 ZoC

Evidence cen spotřebního zboží nemá pevně stanovenou formu. Vedle uvedení výše ceny jsou však navíc vyžadovány takové údaje, aby bylo jasné o jaký druh zboží se jedná (název), určené podmínky k nimž se cena vztahuje, a období, za které bylo zboží prodáváno, včetně uvedení počátku a konce prodeje. Takováto evidence se nevyžaduje pouze u cen spotřebního zboží podléhajícího rychlé zkáze, prodávaného konečnému zákazníkovi, pokud v průběhu dne, kdy bylo prodáváno, došlo k jeho přecenění. V takovém případě se eviduje jen cena výchozí. Zboží podléhající rychlé zkáze není žádnou právní normou definováno, ale obecně za takové zboží lze považovat takový sortiment produktů, které i při dodržení skladovacích předpisů není schopno zachovat zdravotní nezávadnost déle, než jeden den (např. ovoce, zeleninu či lesní plody).

ZoC stanoví zákonnou povinnost vedle evidence uplatněných cen uchovávat v případě časově a věcně usměrňovaných cen také jejich kalkulaci. Z povinnosti uchovávat kalkulace po dobu tří let, od skončení platnosti cen, lze dedukcí dovodit i povinnost tyto kalkulace tvořit. Kalkulace cena je takový propočet, který prokazuje dodržení stanoveného způsobu regulace. Členění propočtu ceny tak, jak byla tvořena, musí umožnit porovnání s podmínkami regulace. U neregulovaných cen je pak na zvážení samotného podnikatele, zda kalkulaci vytvoří, protože mu to žádný právní předpis neukládá.

4. 5. 7. Cenové informace

Podle ustanovení § 12 ZoC jsou prodávající, kupující ale i příslušné orgány státní správy povinny poskytovat na vyžádání bezplatně cenovým a místním orgánům informace a podklady pro potřeby vyhodnocování vývoje cen, regulace cen, cenové kontroly a pro řízení o porušení cenových předpisů a rozhodnutí.

Cenové informace nemají právo výše uvedeným způsobem získávat cenové kontrolní orgány, neboť ZoC toto právo dává pouze cenovým a místním orgánům. Cenové kontrolní orgány musí při své činnosti postupují podle ZoSK, který kontrolním pracovníkům také ukládá mlčenlivost. V mimořádných případech může cenový orgán pověřit kontrolní cenový orgán k vyžádání si cenových informací pro potřeby vyhodnocení vývoje cen podle ustanovení § 12 ZoC. Otázka mlčenlivosti vůči třetím osobám nabývá na významu zejména při dokazování, kdy účastník řízení má právo nahlížet do spisu a seznámit se všemi podklady pro vydání rozhodnutí a důkazy, a přitom je nutno chránit oprávněné zájmy třetích osob, kteří nejsou účastníky řízení, ale poskytly cenovým orgánům cenové informace a odhalily tak své interní informace (může se jednat o obchodní tajemství). Správní orgán nese důkazní břemeno a má tedy povinnost shromáždit důkazy, za jejichž pomoci má objasnit skutkovou podstatu. Jak přitom ochránit informace od třetích osob, na které se vztahuje mlčenlivost pracovníků, aby přitom rozhodnutí správního orgánu bylo pro účastníka řízení s jeho odůvodněním zcela přezkoumatelné, je otázkou mimořádně citlivého přístupu v každém jednotlivém případě.

4. 5. 8. Označování zboží cenami

ZoC v případě, že se nejedná o prodej spotřebního zboží konečnému spotřebiteli, ukládá prodávajícímu povinnost předložit kupujícímu na jeho žádost nabídkový ceník. Prodávající by tak měl mít alespoň jeden nabídkový ceník, katalog nebo leták. Prodávající může i jinou formou, např. elektronicky na displeji, seznámit kupujícího s cenou. Toto opatření má zajistit jednotnost v cenové nabídce pro všechny kupující. V případě zboží zhotovovaného na zakázku podle zvláštních požadavků kupujícího (§ 5 odst. 1 prováděcí vyhlášky), je prodávající povinen seznámit jej s cenou doplněnou konkrétními podmínkami, které zboží jednoznačně vymezí. Ceny jednotlivých běžných operací nebo součástí zboží je prodávající na požádání kupujícímu povinen předložit.

Při prodeji spotřebního zboží konečnému spotřebiteli je prodávající povinen označit zboží cenou platnou v okamžiku nabídky. Tato cena musí být vztažena k prodávanému jednotkovému množství zboží a určeným podmínkám. Označování zboží cenami se rozumí vybavení zboží štítkem s cenou platnou v okamžiku prodeje. Právní předpis však striktně neurčuje formu označení a ponechává na úvaze prodávajícího, jakou formu zvolí. Jako náhradní způsoby označování se zpravidla používají jídelní lístky, vývěsky či informační tabule umístěné tak, aby zákazník nemusel vyžadovat jejich předložení nebo zpřístupnění. Rozhodující je zásada, aby konečný spotřebitel měl možnost seznámit se s nabídkovou cenou dříve, než vstoupí v jednání o případné koupi.

Povinnost jednoznačně informovat spotřebitele o ceně je rovněž stanovena v § 12 ZoOS, který na rozdíl od ZoC ukládá informovat spotřebitele o významných určených podmínkách zboží, kterými jsou údaje o jakosti či technických parametrech zboží.

Balené výrobky musí být označeny cenou baleného výrobku ("prodejní cena") a cenou za měrnou jednotku množství výrobku ("měrná cena"). Volně ložené nebalené výrobky mohou být označeny pouze měrnou cenou. Jednotky množství lze uvádět tak, aby odpovídaly všeobecným zvyklostem nebo povaze výrobku, například 1 kus, 1 kilogram, 1 litr, 1 metr ale i 100 g, 100 ml, 100 mm. U pevných potravin nacházejících se v nálevu, je nutno uvádět kromě celkové hmotnosti i hmotnost pevné potraviny.

Povinnost označovat výrobky prodejní cenou současně s měrnou cenou neplatí, pokud je měrná cena shodná s prodejní cenou, u výrobků při prodeji s obsluhou, při prodeji formou samoobsluhy na prodejní ploše menší než 400 m², u výrobků, u kterých by vzhledem k jejich povaze nebo účelu takové označení nebylo vhodné nebo by bylo zavádějící. Dále pak tato povinnost není vyžadována při prodeji výrobků podléhajících významným změnám na objemu nebo hmotnosti, výrobků podléhajících rychlé zkáze, nabízených během poskytování služby či v prodejních automatech. V poslední řadě neplatí také u dražeb a nabídky uměleckých děl a starožitností.

ZoC výrobci zboží umožňuje uvést (např. v nabídkovém ceníku, katalogu, propagačních podkladech nebo na obalu zboží) doporučenou cenu prodeje konečnému spotřebiteli. Cena uvedená výrobcem na výrobku či propagačních materiálech lze považovat jen za cenu nezávazně doporučenou a jako taková musí být i uvedena. V případě, že výrobce zaujímá výsadnější hospodářské postavení na trhu, může být jeho

„doporučování“ cen posuzováno Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže za určitých okolností jako nátlak na prodejce.

Způsob značení tabákových výrobků cenou pro konečného spotřebitele je upraveno zvláštním zákonem, kterým je ZoSD.

4.5.9. Cenová kontrola

Cenová kontrola je prováděna správními orgány, tj cenovými, místními nebo jimi pověřenými orgány, podle ZoSK, resp. samosprávními orgány podle zákona o obcích a krajích.

Cenová kontrola spočívá ve zjišťování, zda kontrolovaný subjekt neporušuje zákon o cenách a ostatní cenové předpisy. Pověření kontrolní pracovníci mají za povinnost zjistit při kontrole skutečný stav. Kontrolní zjištění jsou povinni prokázat doklady. Při kontrolní činnosti musí kontroloři šetřit práva kontrolovaných osob, zajistit řádnou ochranu odebíraných originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení nebo poškození, předat neprodleně tyto doklady kontrolované osobě pokud pominou důvody jejich převzetí, o výsledku kontroly pořídít protokol, který obsahuje popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a s označením porušených předpisů. S obsahem protokolu musí kontrolované osoby seznámit. Provádí-li u téže kontrolované osoby kontrolní činnost více kontrolních orgánů, jsou tyto orgány povinny vzájemně spolupracovat a postupovat tak, aby co nejvíce šetřily práva kontrolovaných osob a jejich zájmy. Náklady kontroly nese kontrolní orgán.

4.5.10. Porušení cenových předpisů:

K porušení cenových předpisů může dojít pouze některým způsobem, uvedeným v § 15 ZoC:

„Prodávající poruší cenové předpisy, jestliže:

- a) prodává za cenu vyšší než maximální nebo pevnou úředně stanovenou*
- b) při prodeji za úředně stanovenou cenu nesplní podmínku, na kterou cenové orgány nebo místní orgány omezily uplatnění této ceny,*
- c) nerespektuje cenovými orgány stanovený maximální rozsah možného zvýšení cen, maximální podíl promítnutí změny cen určených vstupů nebo závazný postup při tvorbě ceny nebo při její kalkulaci podle,*
- d) prodává za zvýšené ceny bez dodržení podmínek a stanovených lhůt*
- e) nerespektuje cenové moratorium*
- f) nesplní své evidenční nebo informační povinnosti nebo povinnosti v označování zboží cenami nebo předá cenovému orgánu nepravdivé údaje,*
- g) u tabákových výrobků poruší povinnosti uložené zákonem č. 353/2003 Sb., spotřebních daních.*

Kupující poruší cenové předpisy, jestliže:

- a) kupuje za cenu nižší než minimální nebo pevnou úředně stanovenou cenu,*

- b) *kupuje za cenu vyšší než odpovídá regulaci cen, pokud na úhradu této ceny vyčerpá prostředky ze státního rozpočtu,*
- c) *u tabákových výrobků poruší povinnosti uložené zákonem č. 353/2003 Sb., spotřebních daních.*

Prodávající nebo kupující též poruší cenové předpisy, jestliže zneužije své hospodářské postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3.“

Cenové kontrolní orgány na základě vlastního zjištění nebo na základě oznámení o porušení cenových předpisů zahajují s tím, kdo se porušení dopustil, správní řízení o uložení pokuty. Oznámením může být stížnost nebo zjištění jiného kontrolního orgánů (např. policejních orgánů). Vlastním zjištěním je kontrolní protokol, vypracovaný pracovníky nalézacího správního orgánu.

Pokud cenové kontrolní orgány zjistí, že došlo k porušení cenových předpisů, uloží kontrolovanému subjektu pokutu ve výši neoprávněně získaného majetkového prospěchu za období, v němž byl získán, pokud jeho výše přesáhne 1 000 000 Kč. Výše pokuty plně závisí na míře poškození kupujícího a odpovídá plnému objemu neoprávněně získanému majetkovému prospěchu.

Pokutu do výše 1 000 000 Kč cenové kontrolní orgány uloží v případě, že neoprávněně získaný majetkový prospěch nevznikl, nepřesáhl-li 1 000 000 Kč, nebo nelze-li neoprávněně získaný majetkový prospěch vyčíslit. Pokuta se ukládá na základě individuálního posouzení závažnosti případu. Jedná se o případy porušení evidenčních povinností nebo ekonomicky neoprávněný prospěch nelze vyčíslit. Při stanovení výše pokuty přihlednou cenové kontrolní orgány zejména k době trvání protiprávního jednání, míře zavinění a rozsahu poškození kupujících nebo prodávajících. Posuzován je úmysl, doba, po kterou protiprávní jednání trvalo, zda se jednalo o opakované porušení cenových předpisů a to, zda při něm došlo k poškození další strany. Uložení sankce má působit především jako výchovné opatření, aby k podobnému jednání v budoucnu nedocházelo. Zveřejňování rozhodnutí o uložení pokut pak přispívá jako prevence i pro ostatní účastníky trhu.

Cenový kontrolní orgán ukládá pokutu jednou částkou a to i tehdy, pokud se pokuta skládá z výše částek podle různých ustanovení § 15 ZoC.

Neoprávněně získaný majetkový prospěch získaný porušením cenových předpisů prodávajícího se vyčíslí jako rozdíl mezi souhrnem cen skutečně zaplacených a souhrnem cen, které měli být maximálně účtovány. Neoprávněně získaný majetkový prospěch získaný kupujícím se vyčíslí jako rozdíl mezi souhrnem cen, které měli být minimálně účtovány a souhrnem cen skutečně zaplacených. Ceny, které měli být skutečně maximálně zaplacené jsou maximální ceny podle konkrétního způsobu platné regulace a nebo při zneužití dominantního postavení na trhu podle ustanovení § 2 odst. 3 ZoC horní hranice cen obvyklých s přihlednutím ke všem okolnostem hodných zřetele podle § 16 odst. 2 ZoC. § 451 až 454 OZ termín „neoprávněně získaný majetkový prospěch“ nahradil zákonem č. 509/1991 Sb., termínem „bezduvodné obohacení“.

Pravomocné rozhodnutí o uložení pokuty oznamuje nalézací cenový kontrolní orgán správci rozpočtu, do něhož náleží odvod pokuty. Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byla uložena. Uložení sankce má působit především jako výchovné opatření, aby k podobnému jednání v budoucnu nedocházelo. Současně takové rozhodnutí zveřejní v Cenovém věstníku. Zveřejňování rozhodnutí o uložení pokut pak přispívá jako prevence i pro ostatní účastníky trhu.

Podle zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků se pokuty uložené v rozhodnutích finančních ředitelství stávají příjmem státního rozpočtu a podle zákona č. 10/1993 Sb., o státním rozpočtu České republiky se pokuty uložené v rozhodnutích obcí stávají příjmem obce. Toto uvádí i kompetenční .

Možnost uložení pokuty je omezena subjektivní objektivní lhůtou tří let ode dne, kdy se o porušení cenových předpisů cenové kontrolní orgány dozvěděly a objektivní lhůtou pěti let ode dne, kdy k porušení cenových předpisů došlo.

Za den, kdy se cenové kontrolní orgány o porušení cenových předpisů dověděly, se podle § 8 odst. 7 prováděcí vyhlášky považuje den, kdy kontrolovaný subjekt obdržel protokol.

Nesouhlasí-li účastník řízení o uložení pokuty s některou částí rozhodnutí nebo s celým rozhodnutím a nalézací správní orgán odvolání v plném rozsahu sám nevyhoví (rozhodnutí zruší a řízení zastaví nebo rozhodnutí zruší a v autoremeduře vydá nové opravně rozhodnutí), postoupí napadené rozhodnutí spolu se správním spisem včetně odvolání účastníka řízení nejbližší vyššímu nadřízenému orgánu.

V případě, že rozhodnutí vydá:

- obec, je odvolacím orgánem krajský úřad.
- kraj nebo finanční ředitelství, je odvolacím orgánem Ministerstvo financí.
- Státní energetická inspekce, je odvolacím orgánem Státní regulační úřad.
- Český telekomunikační úřad, je odvolacím orgánem Ministerstvo dopravy a spojů.
- Ústav pro kontrolu léčiv, je odvolacím orgánem Ministerstvo zdravotnictví.
- Celní úřad Kolín, je odvolacím orgánem Celní ředitelství Praha.²⁸

Pokud by prvoinstanční rozhodnutí vydaly ty cenové orgány, které jsou ústředními správními orgány, pak v případě odvolání účastníka řízení proti takovému rozhodnutí rozhoduje v přezkumném řízení ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu (§ 95 odst. 6 SŘ).

Podle § 18 ZoC uložení pokuty nezaniká povinnost vydat neoprávněný majetkový prospěch tomu, na jehož úkor byl získán. Podobně § 456 ObčZ stanoví povinnost vydat předmět bezdůvodného obohacení tomu, na jehož úkor byl získán. Nelze-li zjistit, na čí úkor byl získán, musí se vydat státu.

---

²⁸ Při porušení cenových předpisů u ceny pro konečného spotřebitele tabákových výrobků se postupuje podle zvláštního právního předpisu. (zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

5. Aplikace právní úpravy v praxi

5.1. Cenové kontroly

V roce 2003 bylo FŘ provedeno šetření cen rozhodujících výrobců, dodavatelů a distributorů zemního plynu v ČR. Smyslem tohoto šetření bylo ověřit odůvodněnost jimi navrhované cenové eskalace. Odůvodněnost navrhovaného zvýšení cen nebyla potvrzena.

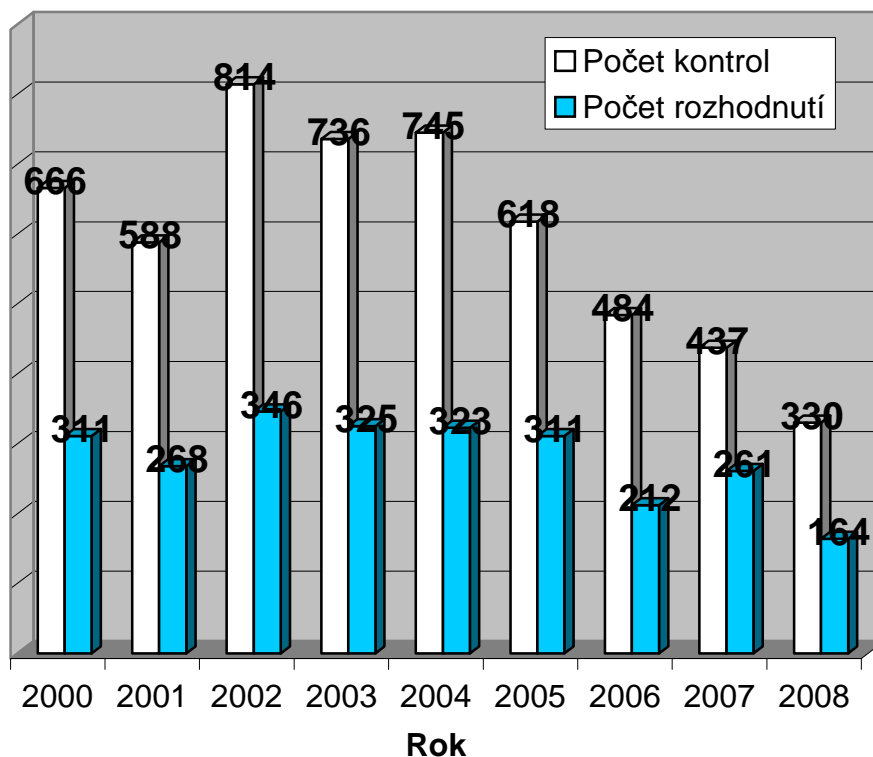
V roce 2004 byla ověřována správnost údajů o hospodaření měst s bytovým fondem. Analýzou výsledků bylo zjištěno, že některá města vykazovala do nákladů správy bytů duplicitně náklady, které byly již hrazeny z dotací nebo pojišťovnou. Odstraněním těchto vlivů došlo ke snížení nebo k odstranění hospodářské ztráty.

V roce 2006 proběhlo plošné šetření zaměřené na dodržování maximální obchodní příirážky a na prověření rentability v lékárnách. Ze získaných poznatků vyplynulo, že po snížení výše obchodní příirážky nedošlo k poklesu tržeb v lékárnách, oproti srovnatelným obdobím předchozích let. To vedlo k zavedení diferencované obchodní příirážky v závislosti na skutečně uplatněné ceně. V návaznosti na zavedení diferencované obchodní příirážky u léčiv bylo provedeno plošné šetření nákladovosti v oblasti radiofarmak, jež vedlo k rozhodnutí nezařazovat radiofarmaka do degresivní obchodní příirážky, ale stanovit pro tuto specifickou terapeutickou skupinu jednotnou maximální obchodní příirážku.

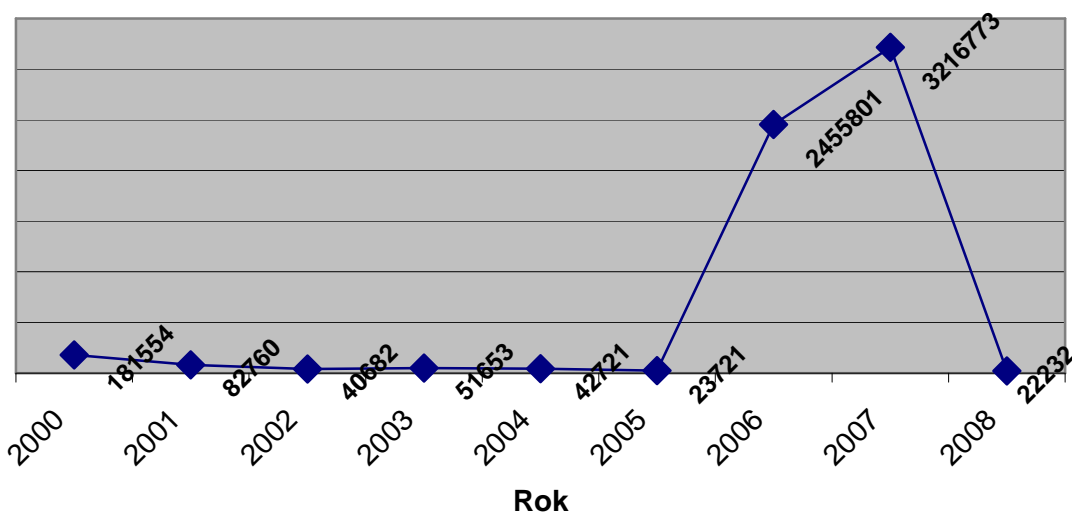
V roce 2007 byly šetřeny nabídkové ceny cestovních kancelářů. Cílem bylo zjistit, zda kupující má jistotu, že zaplatí pouze nabízenou cenu, která nebude o žádnou částku navýšena a zda mu nebude dodatečně doučtován příplatek. Přesto, že poskytování informací o výši ceny bylo z pohledu platných cenových předpisů cestovními kancelářemi dodrženo, obvyklý způsob informování kupujících ceně byl velmi komplikovaný a zákazník si musel konečnou cenu zájezdů sestavit sám z dílčích cen. Výsledky šetření potvrdily nutnost novelizace § 13 ZoC v přístupu k jednoznačnému označování cen konečnou cenou pro spotřebitele, jako je to běžné ve vyspělých zemích EU (např. ve Spolkové republice Německo).

V následujícím grafu jsou uvedeny počty cenových kontrol provedených FŘ od roku 2000. Z grafu je patrné, že po celé sledované období je cca polovina provedených kontrol zakončena vydáním rozhodnutí o pokutě, zatímco druhá polovina cenových kontrol skončila bez nálezu. Evidentní je také klesající trend počtu provedených kontrol, a to zhruba na poloviční hodnotu v roce 2008 oproti roku 2000. To lze přisuzovat skutečnosti, že počty kontrolních pracovníků klesají a dlouhodobě nejsou doplňovány.

graf č. 1: Přehled počtu provedených cenových kontrol a vydaných rozhodnutí FŘ:
Zpracováno podle údajů FŘ.

Graf č. 2: Výše uložených pokut (v tis. Kč):
Zpracováno podle údajů FŘ.

Počet uložených pokut má od roku 2000 klesající trend stejně jako počet vydaných rozhodnutí. Jak znázorňuje graf č. 2, extrémní výkyv, související s pokutami uloženými za zneužití postavení na trhu v letech 2006 a 2007, však v roce 2008 opět pominul.

5.2. Praktický příklad cenového řízení

Město ze svého rozpočtu firmě soukromého podnikatele hradilo provozování služby zajištění dopravní obslužnosti „MHD“ na svém území. V této oblasti mělo město se soukromou firmou dlouhodobé (více jak desetileté) obchodní vztahy, které až do poslední doby fungovali k oboustranné spokojenosti.

Podnikatel v sousední obci vybudoval provozní areál s čerpací stanicí a opravárenskými dílnami, zaměstnával tým zkušených řidičů a obslužného personálu a v dlouhodobém horizontu průběžně obměňoval vozový park. Na nákup autobusů firma pobírala účelové dotace. Město navíc podnikateli hradilo provozní ztráty.

Nic pro město, jako kupujícího, nenasvědčovalo, že by služba provozování MHD mohla být narušena. Po uplynutí stávající obchodní dohody, byla bez nového výběrového řízení s firmou sepsána smlouva nová, na dobu deseti let. K tomuto kroku město přistoupilo právě na základě dosavadních dobrých zkušeností jak s provozem MHD, tak i s cenou služby. Několik let po uzavření této nové dlouhodobé smlouvy byla městu účtována cena podle dosavadních zvyklostí. Náhle však skokově došlo k prudkému navýšení účtované ceny.

Proto město požádalo kontrolní cenový orgán o prošetření, zda uplatněním cen za MHD nedochází k porušování zákona o cenách. FŘ na základě tohoto podnětu zahájilo u soukromého podnikatele (dále jen „kontrolovaný subjekt“) cenovou kontrolu.

Ačkoliv podle platných cenových předpisů bylo možno nařízením obce cenu za MHD regulovat stanovením maximálních cen, město tak neučinilo. Tím pádem uplatněná cena za MHD nebyla cenou regulovanou a dozorovým orgánem mohlo být kontrolováno pouze dodržení ustanovení § 2 odst. 3 ZoC.

Cenová kontrola postupem uvedeným v § 14 ZoC zjišťuje, zda kontrolovaný subjekt jako prodávající nezneužívá svého hospodářského postavení tomu, aby za sjednanou cenu zhrnující neoprávněné náklady nebo zisk, získal nepřiměřený hospodářský prospěch.

Při kontrole je zjištěný stav porovnáván se cenovými předpisy, zejména s ustanovením § 2 odst. 3 ZoC²⁹ a s ustanovením § 1 prováděcí vyhlášky.³⁰

---

²⁹ „Prodávající nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk. Kupující nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch nákupem za sjednanou cenu výrazně nedosahující oprávněných nákladů.“

³⁰ „(1) Za nepřiměřený hospodářský prospěch získaný cenou zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk se považuje zvýšení ceny prodeje oproti obvyklé ceně téhož nebo srovnatelného zboží.
(2) Ustanovení odstavce 1 se vztahuje i na rozdíl mezi cenou při nákupu a cenou při prodeji, jde-li o nakoupené tuzemské nebo dovážené zboží, které se beze změny dále prodává. Tento rozdíl se

Cenový kontrolní orgán se zaměřuje na kontrolu toho, zda kontrolovaný subjekt nezneužil svého výhodnějšího hospodářského postavení při prodeji služeb k získání ekonomicky neoprávněného prospěchu.³¹ Proto je nutné se nejprve zabývat:

1. Zjištěním a prokázáním toho, zda kontrolovaný subjekt zaujímal na trhu daného zboží /služby/ výrazně výhodnější hospodářské postavení;
2. Nalezením ceny téhož nebo srovnatelného tuzemského zboží /služby/;
3. Porovnáním obvyklé ceny s cenami realizovanými v rámci ČR;
4. Posouzením cenového vývoje na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele.

5.2.1. Zjištění hospodářského postavení

Cenová kontrola se při posuzování hospodářského postavení prodávajícího soustředí na vymezení porovnatelného a šetřeného trhu ze všech základních obvyklých hledisek, tj. z hlediska věcného, prostorového a časového a na posouzení, jaké postavení na příslušném trhu kontrolovaný subjekt zaujímá.

Posoudit je toto postavení nutné zvláště z toho pohledu, zda splňuje znaky výhodnějšího hospodářského postavení tak, jak je tento pojem chápán v legislativě a judikatuře, tj.:

- a) z hlediska věcného vymezení trhu
- b) z hlediska prostorového vymezení trhu
- c) z hlediska časového vymezení trhu

ad a/ věcné vymezení daného trhu

Pro posuzování věcné stránky příslušného trhu je rozhodující zastupitelnost zboží. Určující je hledisko spotřebitele, který zastupitelnost posuzuje z hlediska funkčního užití zboží. Tím bylo pro město jako kupujícího zajištění dopravní obslužnosti. Jiná forma než autobusová doprava MHD nepřipadá v úvahu. Autobusy nelze bez problémů rovnocenně nahradit jiným způsobem přepravy (tj. bez dodatečných investičních nákladů).

---

posuzuje jako cena obchodního nebo zprostředkovatelského výkonu, i když není výslovně a samostatně sjednán.

³¹ *Za nepřiměřený hospodářský prospěch získaný cenou výrazně nedosahující oprávněných nákladů se považuje podstatné snížení ceny nákupu oproti obvyklým nákladům na pořízení téhož nebo srovnatelného zboží.“*

Dohoda o zajištění dopravní obslužnosti MHD byla stanovena písemnou smlouvou uzavřenou mezi městem a kontrolovaným subjektem na dobu trvání 10 let s účinností od 1. 7. 2003. Smlouva byla schválena usnesením rady města. Po věcné stránce byl vztah upraven i zákonem č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, v § 19c.³²

Věcně byl šetřený trh vymezen jako trh poskytování služby k zajištění dopravní obslužnosti – městské hromadné dopravy MHD.

ad b/ prostorové vymezení trhu

Územní stránku příslušného trhu lze vymežit tak, že územně příslušný trh zahrnuje oblast, v níž jsou u sledovaného druhu zboží dostatečně homogenní soutěžní podmínky a která se tak zřetelně odlišuje od jiných oblastí.

Prostorové vymezení trhu bylo uvedeno i v článku III. Uzavřené „Smlouvy o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti města“ (dále jen „smlouva“), kde bylo specifikováno zajištění následujících 8 linek na trasách:

- č. 1 Špičák Žitavská – Sosonová
- č. 2 Lada K rozvodně – Packard Electric
- č. 3 Lada K rozvodně – Mikov
- č. 4 Špičák Dlouhá – Mikov
- č. 5 Dolní Libchava – Špičák Žitavská
- č. 6 Nádraží ČD – Vlčí Důl
- č. 7 Dolní Libchava – Špičák Dlouhá
- č. 8 Špičák Dlouhá – Šluknovská

Z územního hlediska je trh vymezen lokalitou, ve které kontrolovaný subjekt zabezpečuje dopravní obslužnost a to je celé území města.

Prostorově je daný trh vymezen územím města.

ad c/ časové vymezení trhu

Časová stránka trhu je dána obdobím, ve kterém se příslušné věcně a územně vymezené kontrolované zboží uplatňuje na trhu.

Proto je podstatné hlavně období z hlediska uzavřené smlouvy, což bylo na dobu určitou s účinností od 01. 07. 2003 do 30. 6. 2013.

Uvažováno však musí být i s prekluzními lhůtami, jak je stanoví § 17 odst. 4 ZoC, platný v době, kdy k porušení cenových předpisů mohlo dojít.³³

³² „Na zajištění ostatní dopravní obslužnosti uzavírá obec s dopravcem závazek veřejné služby a hradí ze svého rozpočtu prokazatelnou ztrátu vzniklou dopravci plněním závazku veřejné služby.“

³³ „Pokutu lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy se o porušení cenových předpisů cenové kontrolní orgány dozvěděli, nejpozději však do tří let ode dne, kdy k porušení cenových předpisů došlo.“

Časově byl daný trh vymezen obdobím od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2006.

hospodářské postavení – závěr šetření

Na základě skutečnosti, že kontrolovaný subjekt s městem uzavřel smlouvu, ve které se dohodl na provozování veřejné linkové osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti na území města až do konce prvního pololetí roku 2013, mohli případní další provozovatelé tak na tento trh mohli vstoupit jedině v případě vypovězení smlouvy. Z právního hlediska, jak bylo ve smlouvě uvedeno, mohlo město uzavřenou smlouvu vypovědět jedině z důvodu opakovaného hrubého porušování smlouvy dopravcem, na nějž by byl však předem písemně upozorněn. Z tohoto hlediska bylo okamžité ukončení dohody o poskytování služby vyloučeno.

Kontrolovanému subjektu tedy uzavření smlouvy s městem zaručovalo výhodnější hospodářské postavení při provozování veřejné linkové osobní dopravy k zajištění dopravní obslužnosti na území města oproti potenciálním konkurentům.

Získání výhodnějšího hospodářského postavení poskytovatelem této služby na daném trhu se vztahuje k pozici takové ekonomické síly, která mu účinně umožňuje bránit se účinkům tržního prostředí a chovat se do značné míry nezávisle na ostatních podnikajících na tomto trhu.

K hospodářskému postavení kontrolovaného subjektu lze konstatovat, že na daném trhu měl postavení, které mu umožňovalo chovat se nezávisle na ostatních podnikajících a mohl se tak bránit účinkům tržního prostředí.

5. 2. 2. Nalezení ceny srovnatelného zboží

Cena kontrolovaného zboží se porovnává s cenou srovnatelného zboží nalezenou na stejném či porovnatelném trhu. Mělo by se jednat o trh soutěžní. Ceny byly hledány na trhu ČR. Vybráno bylo 15 největších subjektů s působností na území České republiky, které mají srovnatelné podmínky a poskytují stejné nebo srovnatelné služby jako kontrolovaný subjekt, tj. dopravní obslužnost MHD.

Hlavním kritériem při výběru subjektů byla porovnatelnost činností. V úvahu byly vzaty shodné podmínky dopravy, zejména velikost města, srovnatelný počet najetých km, členitost terénu, klimatické podmínky. Ve všech případech, jsou mezi smluvními stranami, tj. mezi kupujícím a prodávajícím, uzavírány smlouvy formou „Mandátní smlouvy“ nebo „Smlouvy o dílo“ a ceny jsou smluvní. Ceny výkonu jsou rozděleny formou úhrady od konečného spotřebitele a formou uplatnění ztráty u zadavatele výkonu, tj. příslušného městského úřadu.

Hledána byla cena za jeden kilometr provozování dopravní obslužnosti městské hromadné dopravy (MHD). Šetřením byly na obdobných trzích zjištěny skutečně uplatňované ceny přepočtené na jeden kilometr, včetně DPH:

Tab. 1: Ceny uplatňované v ČR za dopravní obslužnost MHD:

město	náklad v Kč/km		
	r. 2004	r. 2005	r. 2006
A	33,70	35,96	38,00
B	27,83	25,68	25,90
C	27,76	27,69	26,36
D	34,39	36,00	37,57
E	22,51	21,93	26,31
F	30,30	31,11	31,23
G	29,42	30,00	30,50
H	30,58	31,06	32,64
CH	32,62	35,81	37,98
I	26,80	26,95	30,00
J	29,20	30,14	33,79
K	27,36	28,27	32,10
L	26,85	24,26	23,31
M	22,01	22,21	22,34
N	33,23	33,25	36,74
kontrolovaný subjekt	57,63	66,01	66,72

Pro nalezení ceny srovnatelného zboží na trhu ČR bylo přihlédnuto i k informacím Ministerstva dopravy ČR /č.j.64/2007-410-HO/2 ze dne 21. 2. 2007/. Jedná se o přehled vybraných statistických údajů o městské hromadné dopravě zajišťované dopravci, kteří jako hlavní činnost provozují veřejnou linkovou dopravu.

Tab. 2: Údaje Ministerstva dopravy ohledně nákladů, výnosů a zisku v MHD:

Ukazatele nákladů, výnosů a zisku v Kč/km						
Ukazatel		rok 2003	rok 2004	rok 2005	kontrolovaný subjekt – rok 2005	kontrolovaný subjekt - rok 2006
náklady celkem	z toho	31,149	33,099	36,898	66,01	66,72
	<i>pohonné hmoty</i>	6,050	7,429	8,913	15,82	16,47
	<i>ostatní přímý mat.</i>				3,17	2,50
	<i>odpisy</i>	4,087	4,295	4,299	2,69	2,68
	<i>opravy a údržba</i>	3,045	3,081	2,935	4,73	3,06
	<i>přímé mzdy</i>	7,172	7,656	8,378	16,28	18,75

	<i>ostatní náklady</i>				12,50	13,13
	<i>režijní náklady</i>	3,347	3,034	3,731	13,99	12,64
<i>Tržby a výnosy celkem</i>		17,600	18,983	20,210		
	<i>jízdné</i>	16,253	17,403	18,576	17,90	18,71
<i>dotace do tržeb celkem</i>		15,099	15,677	17,060	52,45	45,36
	<i>od obcí a měst</i>	14,876	15,006	15,989		
<i>zisk</i>		1,550	1,561	0,372		

5.2.3. Určení ceny obvyklé

Obvyklá cena se vždy chápe jako celek, bez ohledu na její nákladové a ziskové složky. Cena obvyklá není jedna cena jako přesně určená absolutní částka, ale rozpětí cen. Tento postup byl zvolen proto, aby subjekt nebyl poškozen.

Pro porovnání ceny obvyklé s cenou uplatněnou kontrolovaným subjektem byla použita horní mez tohoto rozpětí.

Tab. č. 3: Cena obvyklá dopravního výkonu na jeden kilometr:

Rok	Horní mez obvyklé cena v Kč/km	Cena uplatněná kontrolovaným subjektem v Kč/km
2005	36,00	66,01
2006	38,00	66,72

V daném případě, vzhledem ke zvláštnostem poskytované služby, je za konečnou cenu výkonu považována uplatněná cena ve výši úplných vlastních nákladů (ÚVN). Kontrolovaný subjekt uplatnil cenu dopravního výkonu na 1 km ve výši 66,01 Kč v r. 2005 a 66,72 Kč v r. 2006. Mimo tuto cenu byl kontrolovaným subjektem uplatněn „přiměřený zisk“ vůči odběrateli, tj. městu, a to ve výši 5 041 500 Kč za rok 2005 a ve výši 6 146 800 Kč za rok 2006, který byl vykázán jako samostatná položka vyúčtování.

Dle Přílohy č. 1 ke Smlouvě, uzavřené mezi kontrolovaným subjektem a městem, byla cena výkonu /uplatněné ztráty/ stanovena vztahem:

$$\text{Cena} = \text{vynaložené náklady} + \text{přiměřený zisk} - \text{tržby a výnosy}$$

5. 2. 4. Posouzení ekonomických vlivů hodných zřetele:

Při hledání obvyklé ceny kontrolovaného zboží se nalezené ceny srovnatelného zboží korigují podle ustanovení § 16 odst. 2 ZoC³⁴.

Posuzuje se:

- cenového vývoje na srovnatelných trzích,
- potřeby dosažení přiměřeného zisku,
- původní ceny a vývoje nákladů
- dalších podmínek hodných zřetele.

„Zisk“ byl uplatněný kontrolovaným subjektem vůči kupujícímu v souladu s uzavřenou smlouvou o zajištění dopravní obslužnosti, kde v příloze č. 1 je stanoveno, že přiměřený zisk v uplatněné ceně bude stanoven následně:

/počet autobusů x cena autobusu//8/- odpisy autobusů/0,69 – dotace na autobusy.

Pro rok 2005 pak činil uplatněný zisk 5 041 500,-Kč, což představuje 11,78 Kč/km.

Pro rok 2006 činil uplatněný zisk 6 146 800,-Kč, což představuje 13,93 Kč/km.

Při doplnění úplných vlastních nákladů a s připočtením uplatněného zisku v porovnání se srovnatelnými společnostmi v rámci ČR pak vyplývá, že byly uplatněny následující ceny:

Tab. č. 4: Uplatněné ceny podle ÚVN a zisku:

Údaje v Kč/km						
rok	Kontrolovaný subjekt			Obvyklá cena		
	ÚVN	Zisk	celkem	ÚVN	zisk	Celkem
2005	66,01	11,78	77,79	36,00	1,60	37,60
2006	66,72	13,93	80,65	38,00	1,60	39,60

Kontrolovaný subjekt vůči kupujícímu uplatnil ceny téměř v dvojnásobné výši proti cenám ostatních srovnatelných dopravců v ČR. Největší rozdíly byly zjištěny u spotřeby PHM, kdy kontrolovaný subjekt vykázal náklady na spotřebu paliva 16 Kč/km, oproti průměrně vykazovaným nákladům ve výši 8,90 Kč/km. Absolutně

³⁴ „Cenové kontrolní orgány zahajují při porušení cenových předpisů podle § 15 řízení na základě vlastního zjištění nebo na základě oznámení. Při posuzování toho, zda došlo ke zneužití hospodářského postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3, vycházejí cenové kontrolní orgány především z cenového vývoje na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele.“

nejvyšší také byly uplatněny režijní náklady, přepočtené na 1 km. Náklady na mzdy byly téměř o 100 % vyšší, než mzdové náklady uplatněné v rámci ČR.

Výše uvedené výsledky se promítly i do čerpání dotací, kdy v rámci ČR byla vykázána průměrná dotace do tržeb od obcí a měst ve výši 17 Kč/km, ale u kontrolovaného subjektu činila nárokováná dotace téměř 60 Kč/km.

5. 2. 5. Vyčíslení neoprávněně získaného majetkového prospěchu

Rok 2005

Tab. č. 6: Rozbor cen skutečně zaplacených a cen, jaké měli být maximálně hrazeny, r. 2005:

	kontrolovaným subjektem uplatněné vyúčtování	správně mělo být maximálně uplatněno
Počet kilometrů k úhradě	428 059 km	428 059 km
Cena dopravního výkonu na 1 km	66,01 Kč	36,00 Kč
Vynaložené provozní náklady celkem	28 256 064,00 Kč	15 410 124,00 Kč
Tržby	7 662 445,00 Kč	7 662 445,00 Kč
Přiměřený zisk	5 041 500,00 Kč	5 041 500,00 Kč
Prokazatelná ztráta	25 635 118,00 Kč	12 789 179,00 Kč

- souhrn cen skutečně zaplacených kupujícím za rok 2005 je 22 452 584,-Kč
 - souhrn cen, které měly být maximálně účtovány 12 789 179,-Kč

Rozdíl 9 663 405,-Kč

Rok 2006

Tab. č. 7: Rozbor cen skutečně zaplacených a cen, jaké měli být maximálně hrazeny, r. 2006:

	kontrolovaným subjektem uplatněné vyúčtování	správně mělo být maximálně uplatněno
Počet kilometrů k úhradě	440 954 km	440 954 km
Cena dopravního výkonu na 1 km	66,72 Kč	38,00 Kč
Vynaložené provozní náklady celkem	29 422 455 Kč	16 756 252 Kč
Tržby	8 252 060 Kč	8 252 060 Kč
Přiměřený zisk	6 146 800 Kč	6 146 800 Kč
Prokazatelná ztráta	27 317 195 Kč	14 650 992 Kč

Uplatněná cena 66,72 Kč/km x 440 954 km = 29 420 451,-Kč

- souhrn cen skutečně zaplacených kupujícími za rok 2006 ..... 20 000 000,-Kč
- souhrn cen, které měly být maximálně účtovány..... 14 650 992,-Kč

Rozdíl 5 349 008,-Kč

Celkový neoprávněně získaný majetkový prospěch činí 15 012 413,-Kč.

Kontrolovaný subjekt jako prodávající porušil cenové předpisy tím, že nedodržel ustanovení § 2 odst. 3 ZoC, neboť jako prodávající poskytoval služby zajištění veřejné autobusové dopravy za cenu vyšší než obvyklou a tím zneužil svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený hospodářský prospěch v roce 2005 ve výši 9 663 405 Kč a v roce 2006 ve výši 5 349 008 Kč, čímž porušil cenové předpisy podle § 15 odst. 3 ZoC.³⁵

5.2.6. Protokol o kontrole

Podle ustanovení § 6 odst. 2 prováděcí vyhlášky porušení cenových předpisů prokazuje kontrolní pracovník v protokole. Protokol se předává osobě oprávněné jednat jménem kontrolovaného subjektu.

Protože v daném případě kontrolovaný subjekt s obsahem protokolu vyslovil nesouhlas, byl k protokolu vypracován dodatek, který reagoval na vznesené námitky. Zároveň však z podaného vyjádření vyplynula stížnost na podjatost kontrolního pracovníka. I když námitka podjatosti nebyla podána samostatně, bylo nutné na ni pohlížet jako na podání ve smyslu § 3 SŘ, podle kterého se podání posuzuje podle obsahu bez ohledu na jeho označení.

5.2.7. Podjatost pracovníka

Cenový kontrolní orgán se tedy musel tedy nejprve vypořádat s námitkou podjatosti úřední osoby. Kontrolovaný subjekt v námitce uvedl, že *„má zato, že v postupu kontrolního orgánu lze spatřovat tak závažná pochybení, zjevně nelogické závěry, nápadně nepřezkoumatelná tvrzení a patrnou tendenční snahu prokázat předem předpokládané „výhodnější hospodářské postavení“ za každou cenu, že lze mít vážné pochyby o nepodjatosti kontrolního orgánu a že by kontrolní orgán, resp. jeho pracovník, měl být zcela vyloučen ze všech úkonů při prováděné kontrole.“*

V souladu s ust. § 14 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění, je každá osoba, podílející se na výkonu pravomoci správního orgánu, tj. též pracovník Finančního ředitelství provádějící předmětnou kontrolu, vyloučena ze všech úkonů v řízení, pokud lze mít pochybnosti o její nepodjatosti, vzhledem k jejímu poměru k projednávané věci. “

³⁵ „prodávající nebo kupující též poruší cenové předpisy, jestliže zneužije své hospodářské postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3“.

Kontrolovaný subjekt podjatost pracovníka dovodil z citace uvedené v projednaném protokole, ve které bylo konstatováno, že kontrola je zaměřena na posouzení toho, zda kontrolovaný subjekt nezneužívá svého postavení při prodeji služeb k získání ekonomicky neoprávněnému prospěchu. Z toho kontrolovaný subjekt usoudil, že aniž by bylo odůvodněno, proč je nutné takové výhodnější postavení nutné zjišťovat, kontrolní orgán se jej snažil se jen prokázat. Domníval se, že kontrolní pracovník postupoval při provádění kontroly podle jasného zadání třetí osoby.

Bylo by nesprávním úředním postupem, pokud by se Finanční ředitelství s námitku nevypořádalo. K podání námítky došlo ještě v průběhu kontroly, nikoliv ve správním řízení. Cenové předpisu podjatost pracovníka správního úřadu samostatně neřeší. Finanční ředitelství tedy rozhodlo podle § 10 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.³⁶ Pro vyslovení podjatosti úředních osob nemusí existovat její přímě prokazování. Uvedené pochybnosti však musí být doložitelné. Protože nebyl shledán žádný osobní vztah, osobní zájem na výsledku kontroly a kontrolní pracovník nebyl v příbuzenském ani v žádném jiném vztahu k zaměstnancům kontrolované organizace, bylo Usnesením o podjatosti pracovníka rozhodnuto, že pracovník není vyloučen z výkonu cenové kontroly.

5.2.8. Dodatek k protokolu

Cenová kontrola tedy mohla pokračovat vypracováním dodatku k protokolu, ve kterém byly vypořádány ostatní věcné námítky k obsahu protokolu. Kontrolovaným subjektem bylo především namítáno, že: *„Z projednávané věci, resp. z protokolu, jehož se týká toto vyjádření, jednoznačně vyplývá, že správní orgán ještě před tím, než došel při provádění kontroly k jakýmkoli skutkový či právním zjištěním, bez bližšího odůvodnění konstatuje, že prováděná kontrola je zaměřena na posouzení, zda „kontrolovaná společnost nezneužila svého výhodnějšího hospodářského postavení při prodeji služeb k získání ekonomicky neoprávněného prospěchu.“*

Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že aniž by kontrolní orgán jakkoli odůvodnil, proč je nutné zjišťovat takové výhodnější hospodářské postavení, resp. že jej z určitých /a případně z jakých/ skutečností dovodil, zahájil provádění kontroly již s předpokladem a tvrzením, že výhodnější hospodářské postavení kontrolovaného subjektu je jasně dáno a existuje /tj. je dáno již na počátku kontroly/, a že je třeba je jen prokázat /srov. Větu „Cenový orgán tedy nejprve zkoumal, zda se ..... kontrolovaný subjekt skutečně nalézá ve výhodnějším hospodářském postavení“ – ze slova

---

³⁶ „Vyloučení kontrolních pracovníků:

- (1) Kontrolu nesmějí provádět ti kontrolní pracovníci, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti.
- (2) Kontrolní pracovník je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to svému nadřízenému.
- (3) Kontrolované osoby oznámí kontrolnímu orgánu skutečnosti nasvědčující podjatosti kontrolního pracovníka, jakmile se o těchto skutečnostech dozví.
- (4) O podjatosti kontrolního pracovníka rozhodne vedoucí kontrolního orgánu nebo jím pověřený pracovník bez zbytečného odkladu.
- (5) Do rozhodnutí o podjatosti činí kontrolní pracovník pouze úkony, které nesnesou odkladu.
- (6) Proti rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu o podjatosti nelze podat samostatné odvolání.“

„skutečně“ nelze než dovodit buď předpoklad tohoto stavu ze strany kontrolujícího orgánu již na počátku kontroly, anebo nutnost tento předpokládaný stav ověřit a dovodit na základě předchozího upozornění, oznámení či tvrzení neznámého třetího subjektu, který kontrolu inicioval/.“

Cenová kontrola spočívá ve zjišťování, zda prodávající neporušují cenový zákon a cenové předpisy. Kontrola neregulovaných cen spočívá ve zjišťování, zda prodávající zneužije své hospodářské postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3 ZoC. Přitom se vychází především z cenového vývoje na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele.

Samotný fakt uvádění a citování ustanovení § 2 odst. 3 ZoC nezakládá důvod dovodit z této citace záměr poškodit kontrolovaný subjekt. Jedná se o standardní postup cenové kontroly, kdy při neexistenci regulace dané ceny je skutečně nezbytné se zabývat tím, zda uplatněná cena se neodchyluje od pravidel stanovených cenovými předpisy. V daném případě již při zahájení kontroly bylo zjištěno, že prodávající uplatňuje vůči kupujícímu cenu smluvní, cenu sjednanou ve smyslu § 2 odst. 1 a odst. 2 ZoC. Na základě této skutečnosti pak byly zkoumány skutečnosti ovlivňující hospodářské postavení kontrolovaného subjektu na relevantním trhu a teprve na základě podrobné analýzy /prověření z hlediska věcného, prostorového a časového/ bylo zjištěno výhodnější hospodářské postavení prodávajícího.

Potvrzena byla ta skutečnost, že kontrolovaný subjekt se nalézá skutečně ve výhodnějším hospodářském postavení. Z obecně platných předpisů, zejména zákona o státní kontrole vyplývá, že kontrola obecně, a to i cenová, má za povinnost vždy zjistit skutečný stav věci a tento porovnat s pravidly, která jsou stanovena jako závazná pravidla chování jak prodávajících, tak kupujících. V případě, že kontrola zjistí odchylky od stavu žádoucího toto zjištění uvede do výsledných kontrolních dokumentů.

V další námitce kontrolovaný subjekt uvedl, že: *„má za to, že při standardní cenové kontrole by naopak měly být kontrolním orgánem nejprve zkoumány skutečnosti ovlivňující hospodářské postavení kontrolovaného subjektu na relevantním trhu a až jejich analýzou by bylo možné případně konstatovat tzv. výhodnější hospodářské postavení. Z toho, že kontrolní orgán však postupoval zcela opačně, tj. aniž uvedl proč, vycházel zjevně z předpokladu, že výhodnější postavení je již dáno a je nutné jej pouze kontrolovanému subjektu prokázat, dovozuje kontrolovaný subjekt, že /i/ kontrolní orgán patrně postupoval při provádění kontroly podle jasného zadání třetí osoby, anebo /ii/ při své činnosti výhodnější postavení v rozporu se zákonem presumoval. V obou případech je takový postup zcela nepřijatelný a vzbuzuje závažné pochybnosti o nepodjatosti a nestrannosti pracovníka kontroly při jejím provádění.“*

Cenová kontrola byla v souladu se správním řádem provedena na základě podnětu - požadavku o prošetření postupu kontrolovaného subjektu při provozování městské hromadné dopravy ve městě. Tím byl zachován standardní postup správního orgánu, který je povinen zabývat se každým podáním.

Pracovník pověřený provedením cenové kontroly postupoval plně v souladu se ZoSK a se ZoC. Nezávisle zhodnotil všechny podklady, přičemž postupoval v souladu s předepsanou metodikou.

Kontrolovaný subjekt konstatoval, že: *„uvedené podezření kontrolovaného subjektu podtrhuje zcela bezprecedentní a tendenční postup kontrolního orgánu, směřující k prokázání tzv. výhodnějšího postavení za každou cenu. O tom svědčí zejména tyto skutečnosti:*

Kontrolní orgán v protokole uvedl bez jakékoli logické souvislosti, že z vymezení předmětu podnikání kontrolovaného subjektu je „po věcné stránce omezena možnost náhrady konkurenčního prostředí“ a že konkurence byla omezena tím, že „nikdo nebyl schopen zajistit služby v daném místě za podmínek stanovených městem .

Ohledně tohoto bodu kontrolovaný subjekt uvádí, že zde absentuje náznak jakékoli úvahy, na základě které kontrolní orgán dovodil, že vymezení předmětu podnikání kontrolovaného subjektu v obchodním rejstříku může nějakým způsobem samo o sobě omezit konkurenci. Tento závěr je zcela nelogický, neodůvodněný a zjevně nepřezkoumatelný. Dále je patrné, že konkurence nemůže být omezena tím, pokud požadovanou službu není schopen zajistit jiný dopravce. Je totiž patrné, že za fakt, že se o udělení zakázky uchází pouze jediný subjekt, nemůže být odpovědný právě tento subjekt, ale nanejvýš zadavatel, a to tím, že podmínky získání zakázky tzv. „ušije“ na míru jedinému subjektu. Taková skutečnost však nebyla ani v rámci prováděné kontroly, ani jinde zjištěna a kontrolní orgán tak zcela nezákonně připisuje údajný nedostatek konkurence kontrolovanému subjektu. Je konečně více než zjevné, že pokud se konkurenční subjekty o zakázku dobrovolně neucházejí, sami rezignují na vytvoření konkurenčních tlaků, což ale opět nelze klást za vinu kontrolovanému subjektu. Konkurenci lze jistě omezit tím, že budou nastaveny podmínky zabraňující účasti více subjektů v soutěži, nikoli ale tím, že se do soutěže, která účast více subjektů neomezuje, nikdo jiný než kontrolovaný subjekt nepřihlásil.“

„V protokole dále kontrolní orgán pokračuje zcela nesmyslným tvrzením, že roli kontrolovaného subjektu nelze nahradit subjektem jiným, mimo jiné též proto, že město vypsalo výběrové řízení, které se účastnil pouze kontrolovaný subjekt.

Toto tvrzení kontrolního orgánu opět zcela postrádá logiku a je, stejně jako tvrzení předchozí, pro závěry učiněné v zápise zcela bezpředmětné a nepřezkoumatelné, když je více než zjevné, že kontrolovaný subjekt je objektivně nahraditelný, a to jednoduše dosazením jiného dopravce /jak se ostatně v těchto dnech děje/. Už vůbec pak nemá možnost nahradit v současné době stávajícího dopravce jakýkoli vliv skutečnost, že se v minulosti dle tvrzení kontrolního orgánu účastnil výběrového řízení pouze a jenom kontrolovaný subjekt. Ač z povahy závazku veřejné služby vyplývá, že je zpravidla zajišťován jediným subjektem, není tento závěr absolutní, zákon o takové povinnosti nic neříká a zadavatel tak zjevně může službu zadat více subjektům a konkurenční prostředí posílit.

Kontrolovaný subjekt k tomuto bodu proto uzavírá, že zadavatel zjevně má možnost volby alternativního dopravce, že považuje tvrzení kontrolního orgánu v této části za nesprávná a odporující skutečnosti a zadavatelem aplikované praxi a že tato tvrzení budí pro svou nelogičnost opět dojem, jako by je kontrolní orgán tendenčně a cíleně dovozoval na základe připraveného zadání.

Nadto kontrolovaný subjekt považuje za nutné upozornit, že žádné kontrolním orgánem zmiňované výběrové řízení nikdy vypsáno nebylo, jelikož město postupovalo podle tehdy platného zákona č. 199/1994 Sb. o zadávání veřejných zakázek, který umožňoval u závazku veřejné služby v dopravě uzavřít bez výběrového řízení smlouvu se stávajícím dopravcem.“

Výběrové řízení na zajištění dopravní obslužnosti ve městě nebylo a kontrolovaný subjekt uzavřel s městem Smlouvu o závazku veřejné služby k zajištění ostatní obslužnosti města na dobu určitou od 1. 7. 2003 do 30. 6. 2013 bez výběrového řízení.

Tato skutečnost z pohledu cenových předpisů nijak neovlivňuje to, že k omezení možnosti konkurenčního prostředí na daném trhu v kontrolovaném období došlo po podepsání výše uvedené smlouvy, která tak zaručovala za podmínek v ní uvedených kontrolovaným subjektem až do roku 2013 zajišťovat v městě dopravní obslužnost v prostředí bez konkurenčních vlivů.

Tím bylo dáno hospodářské postavení kontrolovaného subjektu na daném trhu. V kontrolovaném období službu provozování veřejné linkové osobní dopravy na daném trhu nabízel a uskutečňoval jako jediný.

Samotný kupující pak byl v průběhu rozhodné doby postaven do situace, kdy prodávající zvyšoval uplatněnou cenu za poskytované služby, kterou kupující nemohl akceptovat. Toto zjištění kontrolního orgánu je nejen přezkoumatelné a lze je kdykoliv podpořit vývojem uplatněných cen vůči kupujícímu.

Náklady k vyúčtování

Rok 2004	57,63 Kč/km
Rok 2005	66,01 Kč/km
Rok 2006	66,72 Kč/km
Rok 2007	39,00 Kč/km

Pokud se týká vazeb na předmět podnikání, nelze konstatovat ničeho jiného než, že se jedná o subjektivní postoj prodávajícího, neboť uvedení předmětu podnikání, jeho rozsah spíše dovozuje a dokumentuje to, zda je kontrolovaný subjekt vůbec oprávněn provozovat předmětnou činnost, tj. činnosti zajišťující dopravní obslužnost. Závěry cenové kontroly jsou přezkoumatelné.

Kontrolovaný subjekt dále namítl, že: „pokud jde o prostorové vymezení, které kontrolní orgán zmiňuje, má kontrolovaný subjekt zato, že toto vymezení kontrolního orgánu je opět zcela nesprávné, když kontrolní orgán považuje za relevantní lokalitu trhu pouze

Město a snaží se hledat zde jinou společnost, způsobilou nahradit služby stávajícího dopravce.

S ohledem na praxi dopravců v ČR, kteří v nedávné době prokázali, že jsou schopni v řádu několika hodin nahradit provozování autobusové dopravy za jiného „odstaveného“ dopravce (např. v Ústeckém kraji, kde náhradní dopravu zajistil např. dopravce z Moravskoslezského kraje) či právě v případě města, kdy dopravu MHD zajišťuje od konce srpna 2007 náhradní dopravce, je nutné dovodit, že relevantním trhem není v současném tržním prostředí České republiky pouze město a jeho bezprostřední okolí, ale již celé území České republiky, resp. že jednotliví provozovatelé MHD v ČR jsou vzhledem ke schopnosti okamžitého zastoupení vůči sobě soutěžitelé. Navíc závěr kontrolního orgánu o tom, že v lokalitě města není žádná jiná společnost, schopná zajistit službu, je zcela nepřezkoumatelný a kontrolovaný subjekt se k němu může těžko vyjádřit, pokud není současně naznačeno, jak kontrolní orgán k takovému závěru došel, jaké společnosti poptal atd. Přitom je povinností kontrolního orgánu postupovat tak, aby jeho závěry byly jednoznačně odůvodněny, aby byly jasné a přezkoumatelné a aby bylo patrné, jakými úvahami se při svém rozhodování kontrolní orgán řídil.

Ze všech právě zmíněných závěrů kontrolního orgánu, které kontrolovaný subjekt považuje za zcela nesprávné a nepřezkoumatelné, kontrolní orgán došel souhrnnému a bohužel opět ke zcela nepřezkoumatelnému tvrzení, že „výhodnější hospodářské postavení kontrolovaného subjektu je skutečně dáno“, tj. zjevně došel k tomu, k čemu dojít chtěl, k tomu, co si vytýčil na počátku kontroly, resp. k tomu, že se skutečně potvrdila předpokládaná pravda o existenci výhodnějšího postavení.“

K prostorovému vymezení daného trhu územím města došlo proto, že právě na tomto území dochází k poskytování objednané a hrazené služby. Podstatné je tedy toto prostorové vymezení daného trhu, nikoliv sídla dopravních společností v ČR.

Cenová kontrola zkoumala dodržování cenových předpisů nikoliv v současné situaci, ale výhradně v kontrolovaném období. V souladu s § 16 odst. 2 ZoC bylo přihlédnuto i k cenovému vývoji.

Ke svých závěrům cenová kontrola dospěla na základě vyhodnocení situace v roce 2005 a v roce 2006 na daném trhu, kdy výhodnější hospodářské postavení kontrolovaného subjektu bylo zaručeno platnou „Smlouvou o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti města podle § 19c zákona č. 111/1994 Sb.“.

Kontrolovaný subjekt dále namítl, že: „pokud jde o zjišťování tzv. ceny obvyklé, považuje kontrolovaný subjekt za velmi zavádějící veškerá zjištění kontrolního orgánu, resp. těžko se k nim může vyjadřovat, není-li zřejmé, s jakými konkrétními obcemi byly porovnávány příslušné parametry a jaké hodnoty jsou pod jednotlivými parametry zahrnuty. Pokud jsou v protokolu uváděna jakási fiktivní města A - N, a navíc není patrné, zda porovnávaným parametrem byl i velmi významný a snad nejdůležitější parametr, totiž počet obyvatel daného města, jsou veškeré závěry ohledně zjišťované obvyklé ceny, jakož i ohledně jakýchkoli dalších návazných zjištění (což jsou podle kontrolovaného subjektu veškerá zjištění uvedená v protokolu) zcela nepřezkoumatelné a kontrolovaný subjekt se k nim může jen velmi těžko kvalifikovaně vyjádřit (nelze například vůbec argumentovat, jestli lze srovnávat parametry města s parametry

fiktivního města N, pokud není zřejmé, o jaké město se jedná...)- Cena obvyklá je navíc v daném případě velmi těžko stanovitelnou veličinou, pokud jsou podmínky provozování MHD v každém městě zcela odlišné a velmi těžko srovnatelné.“

Pro stanovení obvyklé ceny bylo hlavním kritériem najít subjekty poskytující stejné nebo podobné služby, jaké na daném trhu (tj. na území města) poskytuje kontrolovaný subjekt.

Zjištěny byly ceny uplatněné za jeden kilometr v r. 2005 a v r. 2006 v těchto městech: Jindřichův Hradec, Benešov, Tábor, Znojmo, Klatovy, Písek, Kutná Hora, Vsetín, Kolín, Prostějov, Kroměříž, Náchod, Strakonice, Rychnov nad Kněžnou, Vyškov.

Cenová kontrola při stanovení ceny obvyklé vycházela z dostatečně velkého souboru zjištěných cen. Tento soubor je dostatečně reprezentativní. I při menších odlišnostech mezi jednotlivými šetřenými městy se jedná o ceny uplatněné za služby plně srovnatelné se službou zajišťování dopravní obslužnosti (MHD) ve městě .

V průběhu kontroly jsou veškeré doklady a informace cenovou kontrolou zpracovávány a vyhodnoceny jako celek v jejich vzájemných souvislostech. Je pak na zvážení pracovníků cenové kontroly, kterými doklady doloží zjištění uvedená v protokole. Je věcí jejich nezávislého rozhodnutí a posouzení, který doklad k protokolu přiloží. Nic neukládá cenové kontrole přikládat k protokolu všechny doklady, které jsou součástí spisu.

Kontrolovaný subjekt dále namítl, že : *„kontrolní orgán navíc zcela nesprávně ve svém závěru dovedl porušení ust. § 15 odst. 3 zákona ze strany kontrolovaného subjektu, pokud ten měl „zneužít svého hospodářského postavení při sjednání cen podle § 2 odst. 3“. Kontrolovaný subjekt namítá, že v průběhu celé kontroly nebylo kvalifikovaně zjištěno, že by při sjednání cen, tj. při uzavření smlouvy o závazku veřejné služby, došlo ke zneužití hospodářského postavení z jeho strany. Stanovené ceny vycházely a vycházejí z platných právních předpisů a cenová smluvní ujednání byla zjevně výsledkem dohody obou smluvní stran a nejednalo se o ustanovení jakkoli vnucená objednateli. Daný závěr je proto zcela v rozporu se skutečností i se zjištěními kontrolního orgánu.*

Z analýzy podkladů pro provedení cenové kontroly podle kontrolovaného subjektu dále jednoznačně vyplývá, že kontrola pracovala s oznámením průměrných cen získaných od Ministerstva dopravy ČR, které však byly určeny odboru dopravy městského úřadu (z podkladových materiálů v příloze protokolu je tento fakt více než zřejmý). Vzhledem k tomu, že město je samo zadavatelem cenové kontroly, považuje kontrolovaný subjekt takové podklady za zcela nepoužitelné pro prováděnou kontrolu, pokud nemá být narušen základní princip nestrannosti. Pokud z nich kontrolní orgán opravdu vycházel, což je více než pravděpodobné, pak nemohou být závěry kontroly objektivní a kontrola byla v tomto bodě zjevně prováděna nezákonným způsobem.“

Protokol a v něm uvedená zjištění cenové kontroly jsou souhrnem výsledků kontrolní činnosti, tj. vlastního šetření a rozborů provedených cenovou kontrolou. Protokol se vypracovává na závěr provedené kontroly, kdy jsou šetřené skutečnosti již známy. Z tohoto pohledu bylo pak cenové kontrole již dostatečně známo, že šetřeným trhem bude trh daný zajištěním služby dopravní obslužnosti.

Kontrolní orgán při stanovení ceny obvyklé vycházel z provedeného šetření, které si na základě § 12 ZoC vyžádal cenový orgán.

Kontrolní orgán při rozhodování o zjištěných skutečnostech z průběhu kontroly přihlédl ke všem podstatným skutečnostem, zvláště pak při stanovení ceny obvyklé, která vychází výhradně z cen uplatňovaných v kontrolovaném období.

Kontrolovaný subjekt namítl, že: „ Při sjednávání ceny nemohl kontrolovaný subjekt zneužít svého postavení, neboť jeho postavení bylo dáno ještě před uzavřením smlouvy pravidly, které určil objednatel v souladu s ustanoveními zákona o obcích a dalšími předpisy upravujícími práva a povinnosti územně samosprávných celků a kontrolovaný subjekt takto nastaveným pravidlům vyhověl. Kontrolovaný subjekt nemohl zneužít svého postavení při uzavírání smlouvy o závazku veřejné služby a tím při sjednávání ceny služby, neboť sjednaná cena služby vychází z transparentních podkladů, jejichž obsah je dán zákonem o silniční dopravě, nařízením vlády č. 493/2004, zákonem č. 563/1992 o účetnictví, platným opatřením, které upravuje postupy účtování pro podnikatele.

Kontrolovaný subjekt jako akciová společnost má zákonnou povinnost mít svou účetní závěrku ověřenou nezávislým auditorem. Tuto povinnost vždy plnil a v souladu s platnými normami zveřejňoval výsledky hospodaření předepsaným způsobem včetně názoru auditora (výrok bez výhrad).

Kontrolovaný subjekt byl přitom podroben kontrole daně z příjmu právnických osob za rok 2003 a 2005, jehož závěrem byl doměrek daně z příjmu za rok 2003 ve výši 4.030 Kč a za rok 2005 ve výši 5.980 Kč. Subjekt byl dále podroben kontrole daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti za rok 2005 - bez nálezu. Subjekt byl podroben kontrole daně z příjmu fyzických osob vybírané srážkou za část roku 2006 - bez nálezu. Subjekt byl podroben kontrole daně silniční za rok 2004 a 2005 - bez nálezu. Subjekt byl podroben kontrole daně z přidané hodnoty za rok 2005 - doměrek daně ve výši 3.574 Kč (přímá souvislost s doměrkem daně z příjmu právnických osob).

Argumentace kontrolního orgánu, že kontrolovaný subjekt porušil cenové předpisy tím, že poskytoval služby za cenu vyšší než obvyklou a tím zneužil svého postavení k tomu aby získal nepřiměřený prospěch prodejem za cenu zahrnující neoprávněné náklady, je tak zcela zcestná. Pokud finanční úřad kontroloval u subjektu daň z příjmu právnických osob, věděl o hlavním předmětu podnikání kontrolovaného subjektu, kontroloval smlouvy a na jejich základě vystavené faktury, tzn. kontroloval výši výnosů společnosti. Dále kontroloval přijaté faktury (994 ks), pokladní doklady, mzdové podklady, odpisy majetku, tvorbu rezerv, tzn. kontroloval výši nákladů společnosti. Pokud by v rámci kontroly byly shledány zaučtované náklady, které nesouvisí s předmětem činnosti subjektu, tzn. náklady, jenž nejsou nutné k dosažení, zajištění a udržení příjmů, tyto náklady by vyloučil a zcela logicky doměřil daň z příjmů. Zjištěné doměrky jsou však

vzhledem k výši hospodářského výsledku, nákladů i výnosů zcela zanedbatelné. Kontrolované náklady jsou tedy oprávněně vynaložené k dosažení, zajištění a udržení příjmů. Pokud sjednaná cena vychází z prokazatelných a transparentních údajů, jejichž zdroj je dán platnými předpisy a správnost zdroje ověřena nezávislým auditorem, není důvod považovat tuto cenu za cenu, která by porušovala cenové předpisy, jenž v § 15 zákona definují, co je jejich porušením.

Cenová kontrola musela ve smyslu § 16 ZoC zaujmout stanovisko k tomu, zda kontrolovaný subjekt svou hospodářskou činností (zahrnující i obchodování v kontrolovaném rozsahu) vytvářela přiměřený zisk či nikoli. ZoC na jedné straně zakazuje získávání nepřiměřeného zisku v důsledku zneužití hospodářského postavení prodávajícího, na druhé straně však respektuje právo prodávajícího na tvorbu zisku jako na základní motivaci podnikatelské činnosti. Z výkladu ustanovení § 2 ZoC je patrné, že zakázaným jednáním je jednání, kdy prodávající získá nepřiměřený hospodářský prospěch prodejem za cenu zahrnující neoprávněné náklady a nepřiměřený zisk, zvláště pak pokud k tomu zneužívá své hospodářské postavení. Tyto podmínky tedy musí být splněny kumulativně. Účelu cenové kontroly by proto nebylo dosaženo, a kontrolující orgán by nemohl zodpovědět otázku o porušení či neporušení cenových předpisů, pokud by mimo existence, povahy a zneužití hospodářského postavení prodávajícího nebyla zodpovězena otázka, zda tak prodávající nečinil výlučně proto, aby vůbec mohl dosáhnout oprávněného, tedy přiměřeného, zisku. Zda pak byl alespoň přiměřený zisk dosažen je možno určit i v návaznosti na to, jakým způsobem byl skutečně vytvořený zisk použit. To je také obsahem příslušné části protokolu.

Námítka kontrolovaného subjektu na vazbu prováděných kontrol daně z příjmu je pak zcela neopodstatněná, neboť v daném případě je kontrola cenových předpisů zcela odchylná a tuto oblast řeší samostatný zákon o cenách.

Z hlediska nákladů, jejich vývoje, oprávněnosti, míry uplatněného zisku v ceně pro kupujícího, pak kontrolní orgán postupoval ve smyslu § 16 odst. 2 zákona o cenách a podpůrně hodnotil cenový vývoj na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele.

Finanční ředitelství provedenou kontrolou prošetřovalo náklady a zisk, který kontrolovaný subjekt prodejem služby zajištění dopravní obslužnosti ve Městě uplatněním sjednané ceny dosahoval. Námítky kontrolovaného subjektu nemění zjištěné porušení cenových předpisů uvedené v protokolu o kontrole a v jeho dodatku.

Výhodnější hospodářské postavení kontrolovaného subjektu v kontrolovaném období bylo zajištěno platnou „Smlouvou o závazku veřejné služby k zajištění ostatní dopravní obslužnosti města podle § 19c zákona č. 111/1994 Sb.“.

§ 2 odst. 2 zákona ZoC definuje dohodu o ceně jako dohodu o výši ceny nebo o způsobu, jakým bude vytvořena za podmínky, že tento způsob cenu dostatečně určuje. Existence takové dohody však sama o sobě nezaručuje, že při jejím uplatnění nemůže dojít k porušení cenových předpisů.

Jak bylo výše uvedeno, zjištění cenové kontroly potvrdilo, že kontrolovaný subjekt porušil cenové předpisy ve smyslu § 15 odst. 3 ZoC³⁷. Cenová kontrola byla ukončena předáním dodatku k protokolu osobě oprávněné jednat z kontrolovaný subjekt.

Protože ze strany kontrolovaného subjektu námitky přetrvávaly, bylo finančním ředitelstvím na základě vlastního zjištění ve smyslu ustanovení § 16 ZoC a z moci úřední podle § 46 SŘ zahájeno správní řízení. V tomto řízení měl kontrolovaný subjekt postavení jediného účastníka.

Věcně a místně příslušný správní orgán podle § 3 odst. 1 a 2 zákona č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů v ČR v oblasti cen, v platném znění, Finanční ředitelství, písemným oznámením, doručeném právnímu zástupci kontrolovaného subjektu, zahájil správní řízení o uložení pokuty za porušení cenových předpisů dnem doručení tohoto oznámení. Spolu s tímto oznámením bylo zástupci doručeno také usnesení o nahlížení do spisu a o možnosti podávat návrhy a vyjádření k podkladům pro vydání rozhodnutí. Těmito podklady byl cenový spis včetně protokolu a dodatku. Finanční ředitelství zároveň využilo možnost podle § 36 odst. 1 SŘ omezit dobu, po kterou lze mohou účastníci podávat své návrhy. Tímto opatřením se dá předejít situaci, kdy účastníci neustále navrhují další důkazy a tím protahují řízení.

Kontrolovaný subjekt možnost podat vyjádření k podkladům využil a prostřednictvím svého právního zástupce zopakoval své námitky, vyjádřené k protokolu.

Finanční ředitelství po ukončení dokazování posoudilo všechny důkazy a námitky a ve věci vydalo rozhodnutí. Rozhodnutí mělo dva výroky.

V I. výroku rozhodnutí byla kontrolovanému subjektu podle § 17 odst. 1 písm. a) ZoC za porušení cenových předpisů ve smyslu § 15 odst. 3 ZoC uložena pokuta ve výši 15. 012. 413 Kč.

Konstatováno bylo, že k porušení cenových předpisů došlo tak, že v průběhu roku 2005 a 2006 kontrolovaný subjekt uplatnil cenu za poskytování veřejné služby zajištění dopravní obslužnosti vyšší, než cenu obvyklou odvozenou z cen srovnatelných služeb na trhu, čímž zneužil své výhodnější hospodářské postavení podle § 2 odst. 3 ZoC a za období od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2006 získal nepřiměřený hospodářský prospěch v celkové výši 15 012 413,- Kč.

---

³⁷ „Prodávající nebo kupující též poruší cenové předpisy, jestliže zneužije své hospodářské postavení při sjednání ceny podle § 2 odst. 3“.

Dále výrok obsahoval doplňující informace o tom, že pokuta podle § 17 odst. 3 zákona o cenách nabývá splatnost do 15 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí a hradí se na účet Finančního úřadu a že pokuta byla uložena za celé kontrolované období, tj. od 1. 1. 2005 do 31. 12. 2006.

Ve II. výroku rozhodnutí byla kontrolovanému subjektu podle § 79 odst. 2 a 5 SŘ a v souladu s ustanovením § 6 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení, uložena povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou ve výši 1 000,- Kč.

Kontrolovaný subjekt podle § 85 odst. 1 SŘ podal proti rozhodnutí odvolání k Ministerstvu financí. Odvolací orgán postupoval podle ustanovení § 89 SŘ, správnost napadené rozhodnutí přezkoumal a potvrdil jej. Protože proti rozhodnutí odvolacího orgánu se nelze dále odvolat, stalo se napadené rozhodnutí pravomocným.

5.2.9. Shrnutí případové studie:

Na praktickém příkladě byl demonstrován proběh cenového řízení a navazujícího správního řízení. Ze studie je patrná náročnost celého řízení. Projednávaný případ se týkal zneužití výhodnějšího postavení k získání nepřiměřeného hospodářského prospěchu prodejem za sjednanou cenu zahrnující neoprávněné náklady. Do cen uplatňovaných kontrolovaným subjektem za službu zajištění dopravní obslužnosti MHD byly městu neoprávněně načítovány nepřiměřeně vysoké náklady na mzdy a na palivo. Kontrolovaný subjekt si takto počínal, protože na příslušném trhu, vymezeném územím města, zaujímal takové postavení, které mu na základě dlouhodobou smlouvou umožňovalo jednat nezávisle na ostatních.

V průběhu řízení namítal nesouhlasná stanoviska, ve kterých nesouhlasil se žádnými zjištěními cenové kontroly. Pro jejich vypořádání byla nutná přesná interpretace cenových předpisů. Namítnuta byla podjatost kontrolního pracovníka. Takováto námitka zasahuje do samotného průběhu procesu, a bez vypořádání se s ní, nelze v řízení pokračovat.

Pro vydání rozhodnutí ve věci je nutné posoudit všechny důkazy a vypořádat všechny vznesené námitky. Přitom je nutné dodržet prekluzní lhůty podle ZoC, lhůty stanovené pro vydání rozhodnutí v § 71 SŘ a lhůty pro předání spisu v případě odvolání (§ 88 SŘ). Jedině při správném splnění všech zákonem stanovených postupů může být dozorovým orgánem úspěšně cenové a správní řízení zakončeno a lze tak sjednat nápravu stavu.

5.3. Nedostatky cenových předpisů a návrhy řešení

1) Ustanovení § 2 písm. a) zák. č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen pravomoc při kontrole cen vymezuje pouze na Celní úřad Kolín. Lze si stěžít představit, že pouze ti pracovníci celní správy, kteří jsou přímo služebně zařazeni k CÚ Kolín, budou provádět kontrolu cen tabákových výrobků na území celé ČR. Úprava se jeví nedostatečná, protože ustanovení svěřuje pravomoc jen Celnímu úřadu Kolín, ačkoliv kontrolou tabákových výrobků se zabývají celníci i z jiných celních úřadů. Těm je dána pravomoc podle § 114 ZoSD toliko ke kontrole, zda jsou tabákové výrobky cenou značeny, nebo zda značeny nejsou. Nejsou však již oprávněni kontrolovat výši ceny.

Návrh: Rozšířit pravomoc kontroly cen v § 2 písm. a) kompetenčního zákona na všechny celní úřady a celní ředitelství.

2) ZoC ani jiné předpisy jasně neupravují stav, pokud k dohodě o ceně mezi kupujícím a prodávajícím nedojde, prodávající dodá požadované zboží a následně fakturuje cenu vyšší, než jakou kupující očekával. Kupující již zboží spotřeboval, fakturovanou částku neuznal a za dodávku zaplatil cenu nižší, než jaká byla fakturována. Otázka zní, jaká cena byla uplatněna? Může nastat situace, že fakturovaná cena bude považována za cenu, při které bude porušen zákon o cenách, přičemž pokud by byla posuzována výše ceny uhrazené kupujícím, k porušení cenových předpisů prodávajícím nedojde. Proávající má ve svém účetnictví zaúčtovánu cenu fakturovanou a odvedl z ní DPH. Kupující si zaúčtoval cenu nižší, kterou skutečně uhradil. Protože nedošlo k dohodě o ceně, byla smlouva neplatná. Obchod však reálně proběhl, zboží bylo dodáno a bezzbytku spotřebováno a kupujícímu tedy vznikla povinnost zboží uhradit. Současný výklad cenových orgánů je, že pokud cena nebyla sjednána podle ustanovení § 2 odst. 2 ZoC, tedy ani nevznikla a nelze tedy posuzovat, zda byly porušeny cenové předpisy.

Jsem toho názoru, že pokud zboží již nelze vrátit a je tedy za něj nutno zaplatit, měla by být posuzována z pohledu cenových předpisů výše ceny fakturované. Proávající vystaví fakturu a čeká, zda kupující požadovanou částku zaplatí či nikoliv. Zda jeho jednání vykazuje známky deliktu nelze odvozovat od toho, zda kupující požadovanou částku uhradí, či nikoliv. Pokud by ji v nepřiměřené výši uhradil, prodávající by porušil cenové předpisy. Pokud by ji kupující neuhradil, prodávající by je neporušil. Jednání prodávajícího ale není možné odvozovat od jednání další osoby. Pokud ZoC za porušení cenových předpisů požaduje uplatnění sankce pokuty, je nutné pokutovat i fakturování neoprávněně vysoké ceny, bez ohledu na skutečnost, že kupujícím nebyla uhrazena. Tato skutečnost pak může být zohledněna ve výpočtu ekonomicky neoprávněného prospěchu, který se vypočte jako rozdíl ceny skutečně uhrazené a ceny, která měla být maximálně zaplacená. Je však nezbytně nutné fakturovanou výši ceny označit za cenu, která vedla k porušení cenových předpisů.

Jako jeden z praktických příkladů mohu uvést situaci, která nastala při dodávce paliva do teplárny. Cena měla být sjednávána v ročních doložkách. Ty však nebyly podepsány. Palivo bylo několik let dodáváno za původní cenu. Kupující však náhle odebral pouze

polovinu paliva a prodávající se proto rozhodl původní cenu zdvojnásobit. Dodané palivo bylo spáleno a nemohlo tak být navraceno. Dvojnásobná cena byla vyšší, než cena obvyklá a při naplnění dalších nezbytných podmínek ve smyslu § 2 odst. 3 ZoC došlo k porušení § 15 odst. 3 ZoC prodávajícím. Tvzení, že k porušení cenových předpisů nedošlo, jenom pro to, že kupující neuhradil celou část ceny fakturované, vedlo následně k tomu, že prodávající paliva přestal platit za teplo, které naopak sám odebíral, což odůvodňoval vznikem pohledávky za nezaplacené palivo. Pokud by ZoC jasně stanovil, že za delikt ní jednání může být posuzováno i samotné požadování (fakturování) neoprávněné ceny, byly by kupující lépe tímto zákonem chráněni před nekalými praktikami.

Návrh: Zavést do § 15 odst. 1 ZoC ustanovení, že k porušení cenových předpisů může dojít zaúčtováním ceny i bez toho, že by cena byla zaplacená.

3) ZoC ukládá povinnost vést cenovou evidenci. Její nevedení je považováno za porušení cenových předpisů podle § 15 odst. 1 písm. f) ZoC a podle § 17 odst. 1 písm. b) ZoC lze prodávajícímu uložit pokutu do výše 1 miliónu Kč. V praxi vznikají situace, kdy je pro prodávajícího ekonomicky výhodnější vůbec nezpracovat cenové kalkulace k věcně usměrňovaným cenám nebo je raději při kontrole zapřít a dostat tak pokutu do 1 mil. Kč, než za prokázanou chybu v kalkulacích dostat pokutu vyšší. Jako příklad mohu uvést vodárenské společnosti. Chyby, kterých se při cenotvorbě dopouštějí dosahují až několika set milionů Kč v období jednoho roku. „Neuchováním“ kalkulací přitom znemožní kontrole zjistit skutečný stav a riskují tak podle platné právní úpravy pokutu maximálně do 1 mil. Kč, přičemž zisk z neoprávněně navýšené ceny jim přitom zůstane. Aby takovému nežádoucímu jednání na úkor kupujících bylo zabráněno, bylo by žádoucí přiměřeně zvýšit horní hranici pro ukládání pokut za nevedení cenové evidence. Mohlo by se jednat o hranici 10 milionů Kč. Je nutné si uvědomit, že v současné době již byly za porušení cenových předpisů uloženy pravomocně i pokuty řádově ve výši mld. Kč.

Návrh: V ustanovení § 17 odst. 1 písm. b) ZoC stanovit výši pokuty na 10 mil. Kč.

4) Přílohou této diplomové práce je cenový věstník, vydaný Ministerstvem financí. V něm uváděný přehled vydaných pravomocných rozhodnutí o uložení pokut za porušení cenových předpisů obsahuje vedle druhu porušení a výše uložené pokuty i jména kontrolovaných subjektů. Zveřejňování jmen kontrolovaných subjektů nepovažuji v žádném případě za vhodné. Ustanovení § 7 odst. 2 prováděcí vyhlášky vyžaduje, aby kontrolní cenový orgán uveřejnil přehled vydaných rozhodnutí. Rozsah takového přehledu však není blíže stanoven. Neexistuje tedy žádný právní důvod zveřejňovat jmenný seznam kontrolovaných subjektů.

Za problematické navíc považuji stav, kdy i proti pravomocnému rozhodnutí lze podat mimořádný opravný prostředek, žalobu na přezkoumání pravomocného rozhodnutí. Není tedy možné spoléhat se, že soud kontrolovanému subjektu v jeho žalobě nevyhoví a pravomocné rozhodnutí nezruší. Nutné je i uvažovat s časovou prodlevou, se kterou se o případně podané žalobě cenový orgán dozví. Může se tedy snadno stát, že rozhodnutí

bude nejprve zveřejněno, a následně bude zrušeno. V takovém případě může dojít k poškození dobrého jména kontrolovaného subjektu. Oproti v současné době používané praxi bych navrhol zveřejňovat pouze statistické přehledy bez uvádění konkrétních identifikačních údajů pokutovaných osob.

Návrh: V ustanovení § 7 odst. 2 prováděcí vyhlášky č. 580/1990 Sb., kterou se provádí ZoC, doplnit taxativní seznam požadovaných náležitosti, které mají být uvedeny v přehledu vydaných rozhodnutí v Cenovém věstníku. V tomto seznamu by bylo uvedeno označení vydaného rozhodnutí, den vydání rozhodnutí, zjištěné porušení cenových předpisů a výše pravomocně uložené pokuty.

5) ZoC sice ukládá kontrolovanému subjektu povinnost vydat neoprávněný majetkový prospěch, ale nestanoví sankci, pokud tak neučiní. Proto by bylo vhodné zavést takové opatření, který by vydání neoprávněně získaného majetkového prospěchu tomu, na jehož úkor byl získán, skutečně zajistilo. Cenový kontrolní orgán by v rozhodnutí měl stanovit povinnost neoprávněný prospěch vydat a zároveň by na splnění této povinnosti měl dohlížet. Takové opatření by vedlo k větší vymahatelnosti práva poškozených.

Návrh: Ustanovení § 18 ZoC doplnit tak, že ten, kdo se ekonomicky neoprávněně obohatil, je povinen ve stanovené lhůtě vydat tento neoprávněný prospěch tomu, na jehož úkor byl získán. Zároveň do § 15 ZoC zavést sankci za neopakované nesplnění takovéto povinnosti.

6. Závěr

Zavedení cenové regulace lze bezesporu považovat za zásah významného charakteru do fungování mechanismů tržní ekonomiky. Regulace cen by tedy neměla být rozhodnutím politickým, ale výhradně ekonomickým a rozhodnutí by mělo náležet pouze kompetentnímu orgánu. Na cenovou regulaci navazuje cenová kontrola, jejímž posláním je dohlížet na dodržování cenových předpisů.

Průřezovým cenovým orgánem je **Ministerstvo financí**, které ve své působnosti vydává Cenový věstník. Ten je určen široké veřejnosti a jsou v něm uváděny seznamy zboží, podléhajícím některým ze způsobů cenové regulace, jak o nich rozhodli cenové orgány.

Ke **způsobům cenové regulace** patří úřední stanovení cen jako cen maximálních, pevných nebo minimálních, usměrňování cen v návaznosti na věcné podmínky, usměrňování cenových pohybů v čase a cenové moratorium.

Vedle **státních orgánů**, které jsou uvedeny v kompetenčním zákoně, je v určité míře o cenách umožněno rozhodovat i **místním orgánům, obcím a krajům**. Jejich rozhodnutí, jsou-li vydána, jsou pak nadřazena rozhodnutí státních cenových orgánů.

Je zde tedy patrná snaha po decentralizaci i v oblasti cenové regulace a to zejména v takových oblastech, jako jsou provozování městské hromadné dopravy, taxislužeb, služeb odtahových, parkovišť, krematorií nebo služeb pohřebních. Jedná se tedy o takový charakter služeb, který má pro řádné fungování života obcí nezastupitelnou úlohu, ale přesto by nebylo efektivní ponechat jej volné soutěži. Například vynucený výkon, jakým je odstranění technického prostředku k zabránění odjezdu vozidla, regulovaný maximální cenou, představuje právní ochranu pro kupujícího, tj. osobu, které je z vozidla odtraňována známá „botička“. Smyslem je, aby provozovatel pořádkové služby nezneužil svého postavení a neurčoval si cenu za odstranění svévolně. Jemu, jako prodávajícímu, regulovaná cena zaručuje pokrytí ekonomických nákladů a dosažení přiměřeného zisk. Na tomto jednoduchém případě lze dokumentovat důvody, proč byla cenová regulace zavedena.

V přechodu od plánovaného hospodářství k tržní ekonomice je neustále snižován počet regulovaných titulů. Jejich počet se v ČR již blíží k minimu, které odpovídá standardním vyspělým ekonomikám. Žádný stát, Českou republiku nevyjímaje, si však nemůže dovolit zcela uvolnit regulaci všech cen.

V každé ekonomice budou existovat určitá odvětví, ve kterých nebude možné zajistit konkurenční prostředí. Buď proto, že by bylo ekonomicky neefektivní vést vedle sebe dva či více vodovodů, plynovodů, či energetických rozvodných sítí, nebo proto, že určité oblasti výroby, např. zbrojní, není z důvodu národní bezpečnosti vhodné vystavovat konkurenčního boje. Potom je **úkolem cenové regulace úřední cestou vhodně stanovit cenu tak, jako by byla utvořena působením volného trhu**.

Z toho vyplývá, že i do budoucna lze očekávat existenci trhů s takovými výrobky či službami, které budou pro společensky prospěšné a nutné zachovat, ale na kterých bude omezena hospodářská soutěž. Přesto je v zájmu každého státu zajistit dostupnost služeb či produktů všem svým obyvatelům. K tomu musí sloužit **regulační předpisy**. Na jejich kvalitě bude záviset ekonomické vztahy, které vzniknou mezi prodávajícími a kupujícími.

Základním zákonem, věcně ošetřujícím oblast cenové regulace je **zákon č. 526/1990 Sb., o cenách**. Přijatý byl v roce 1990 a účinný je od 1. 1. 1991. Od počátku přechodu k tržní ekonomice určoval právní rámec nové cenové politiky státu. I když prošel řadou novel, jeho podstata zůstala nezměněna a svou úlohu dokáže plnit dodnes. Rozborem zákona, provedeným v této práci, a jeho aplikací, byla v praxi zjištěna určitá slabá místa, která lze dnes již považovat za nevyhovující. Následně uvádím způsoby řešení zjištěných nedostatků:

1) Na základě rozboru situace, ve které kupující sjedná dodávku zboží bez uzavření dohody o ceně, dodané zboží je spotřebováno, a následně je kupujícímu fakturována cena vyšší, než obvyklá, jsem navrhl změnu ZoC tak, aby za porušení cenových předpisů bylo považováno už samotné požadování ceny na kupujícím a její zaúčtování, bez ohledu na to, zda cena byla dohodnuta či uhrazena. Takovýto krok by vedl k větší ochraně před nekalými praktikami některých prodávajících. Jedná se samozřejmě jen o ty ceny, jejichž uplatnění by bylo posuzováno jako porušení cenových předpisů, např. při zneužití postavení prodávajícím.

V současné úpravě ZoC takovouto cenu považuje za nesjednanou. V praxi však právě na takováto jednání kupující upozorňují a požadují provedení cenových kontrol. Kontrolní orgán se potom musí vyrovnat s právním stavem, jaký nastal, a musí odborně posoudit, zda jednáním prodávajícího došlo k porušení cenových předpisů. Jeho rozhodnutí, pokud nabude právní moci, má pak samozřejmě dopad na řešení vzájemných pohledávek mezi kupujícím a prodávajícím.

2) V praxi se lze vyhnout vysoké pokutě za nedodržení pravidel cenové regulace „nevedením“ cenové evidence. V současné době ZoC umožňuje za ztrátu cenových kalkulací uložit sankci maximálně do výše 1 mil. Kč. To již v současné době nemůže působit jako dostatečné preventivní opatření, jaké sankce pokuty má plnit, a proto jsem navrhl zvýšení pokuty na 10 mil. Kč.

3) Vedle nutnosti ochrany údajů získaných od třetích osob zasluhuje stejnou pozornost i ochrana samotných účastníků řízení. Zavedenou praxi zveřejňování jmen kontrolovaných subjektů v cenovém věstníku považuji za chybnou. Protože neexistuje právní záruka, že pravomocné rozhodnutí o uložení pokuty nebude zrušeno, např. z moci soudní, ale a v úvahu připadá i autoremedura, pokud se objeví nové skutečnosti, může zveřejněním informací o kontrolovaném subjektu dojít k poškození jeho dobrého jména. Zveřejňování výsledků kontrol má působit jako psychologická bariéra proti svévolnému porušování cenových předpisů, zveřejnění konkrétních jmen však toto opatření již zásadně neposílí.

4) K dalším návrhům patří posílení pravomocí cenových kontrolních orgánů k zajištění opravdu účinného dozoru nad vydáním ekonomicky neoprávněně získaného prospěchu tomu, na jehož úkor byl získán. Současná právní úprava tuto vymahatelnost nezaručuje a ponechává prakticky na libovůli toho, kdo se takto obohatil, zda jej vydá. Přesto, že o právu poškozeného již bylo pravomocně rozhodnuto, je tento odkázán na další složité řízení u soudu.

5) Zákon o cenách by nebylo možno aplikovat bez existence kompetenčního zákona. Zákon stanoví kompetence jednotlivých cenových orgánů, mezi které patří Celní úřad Kolín. V praktické části diplomové práce jsem uvedl určitý nedostatek tohoto zákona, který spatřuji v tom, že kontrolu cen tabákových výrobků umožňuje jen Celnímu úřadu Kolín. Navrhl jsem, aby změnou ustanovení § 2 písm. a) kompetenčního zákona byla pravomoc kontrolovat ceny tabákových výrobků rozšířena na celou celní správu. Kontroly tabákových výrobků v terénu prakticky provádějí všichni kontrolní pracovníci celních orgánů a jejich pravomoc je omezena ZoSD jen na kontrolu, zda je cena uvedena, nikoliv, zda je uvedena správná cena.

Na cenovou regulaci navazuje **cenová kontrola**, jejímž posláním je dohlížet na dodržování cenových předpisů. Nejdůležitějším cenovým kontrolním orgánem jsou **finanční ředitelství**. Počet provedených kontrol má sice klesající charakter, od roku 2000 jejich počet poklesl z 666 na 330 v loňském roce, ale stále trvale platí, že v polovině provedených kontrol je zjištěno porušení cenových předpisů.

V posledních letech i přes pokles provedených kontrol došlo k nárůstu výše uložených pokut. Je to dáno tím, že na důležitosti získávají cenové kontroly zaměřené na zneužití postavení na trhu. Tento typ kontroly byl představen i v případové studii, uvedené v praktické části DP. Vzhledem k uvolňování cenové regulace lze předpokládat, že tento trend bude i nadále pokračovat a cenová regulace bude mít zejména v této podobě své opodstatnění.

7. Literatura a další zdroje

A. Publikace

1. Kasan, J. - Fíberová, J.: *Ceny a cenová politika*, Aleko, Praha 1992
2. Frank, R. – Bernanke: *Ekonomie*, Grada Publishing a.s., Praha 2003
3. Vysušil, J.: *Optimální cena – obraz správné kalkulace*, Profess, Praha 1992
4. Bělohlávek, A..J. a Hótová, R.: *Cenová regulace z pohledu tuzemské, komunitární a mezinárodní úpravy a ochrany investic*, Sagit, Ostrava, 2008
5. Flieg, V.: *Listina základních práv a svobod v aplikační praxi ČR.*, C.H.Beck, Praha 1997
6. Skála, M. a Skálová, J.: *Ceny v účetnictví a daních*, ASPI Publishing, s.r.o., Praha 2002
7. Paulík, T.: *Hospodářská politika*, Tiskárna KleinWächter, Frýdek Místek, 2001
8. Kasan, J.: *Cenová politika a politika hospodářské soutěže*, VŠE Praha, 1994
9. Žák, M.: *Základy hospodářské politiky*, VŠE Praha, 1993
10. Janečková, L. a Mechúr, R.: *Cenová strategie a taktika*, Slezská univerzita, Karviná 1997,
11. Bradáč, A. a kol.: *Věcná břemena od A do Z*, Linde Praha, a.s., Praha 2001,

B. Obecně závazné právní předpisy, v platném znění

1. ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
2. listina základních lidských práv a svobod č. 2/1993 Sb.
3. zákon č. 526/1990 Sb., o cenách
4. zákon č. 265/1991 Sb., o působnosti orgánů České republiky v oblasti cen
5. zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
6. zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole
7. zákon č. 531/1990 Sb., o územních finančních orgánech
8. zákon č. 29/2000 Sb., o poštovních službách a o změně některých zákonů
9. zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže
10. zákon č. 458/2008 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů
11. zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném pojištění
12. zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů
13. vyhláška č. 580/1990 Sb., kterou se provádí zákon o cenách

C. Adresy elektronických stránek (internet)

1. stránky Českého telekomunikačního úřadu, březen 2009, [http:// www.ctu.cz](http://www.ctu.cz)
2. stránky Ministerstva financí České republiky, březen 2009, <http://www.mfcr.cz>
3. stránky Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, březen 2009, <http://www.compet.cz>

8. Přílohy

č. 1. Cenový věstník ze dne 23. února 2009

MINISTERSTVO FINANCÍ
Ročník XXXVII

Cenový věstník

V Praze dne 23. února 2009

částka 3

Cena 40 Kč

1. Cenové rozhodnutí CÚ Kolín č. 2/T/2009, kterým se stanoví pevné ceny pro konečného spotřebitele cigaret
2. Přehled vydaných pravomocných rozhodnutí o uložení pokut za porušení cenových předpisů vydaných odborem kontroly Krajského úřadu kraje Vysočina v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008
3. OBECNĚ ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA č. 21, kterou se mění vyhláška č. 32/1998 Sb. hl. m. Prahy, o cenové mapě stavebních pozemků, ve znění pozdějších předpisů
4. Přehled vydaných pravomocných rozhodnutí (včetně příkazů) o uložení pokut FŘ za porušení cenových předpisů v 2. pololetí 2008

**Cenové rozhodnutí CÚ Kolín č. 2/T/2009,
kterým se stanoví pevné ceny pro konečného spotřebitele cigaret,
změny pevných cen – 15. dodatek**

Celní úřad Kolín podle § 10 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách, pro výrobky zahrnuté v položce č. 1 Cenového rozhodnutí CÚ Kolín č. 01/2009, kterým se vydává seznam zboží s regulovanými cenami, uvedenými v seznamu cigaret, stanoví:

1. pevné ceny pro konečného spotřebitele,
2. změny pevných cen,

uvedené v 15. dodatku, který je nedílnou přílohou tohoto Cenového rozhodnutí.

Pevné ceny pro konečného spotřebitele zahrnují výkon obchodu včetně daně z přidané hodnoty a platí pro všechny prodeje konečnému spotřebiteli na území ČR.

Cenové rozhodnutí nabývá účinnosti dnem 1. 3. 2009, pro výrobky vyrobené a dovezené¹⁾ na daňové území ČR, nebo dopravené z jiného členského státu na daňové území ČR od tohoto data s těmito cenami vytištěnými podle § 114 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Mgr. Martin Melezínek, v. r.
Ředitel

Celní úřad Kolín
Vyřizuje: Andrea Tinková
tel.: 327 514 458

¹⁾ § 3 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha rozhodnutí CÚ Kolín č. 2/T/2009

Seznam cigaret s pevnými cenami pro konečného spotřebitele 15. dodatek

1. PEVNÉ CENY NOVÝCH VÝROBKŮ

Obchodní název	Počet kusů v jednotkovém balení určeném pro přímou spotřebu	Pevná cena pro konečného spotřebitele jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu v Kč	Země původu
RONSON SPECIAL WHITE LIMITED EDITION <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	60,00	EU
RONSON SPECIAL VIRGINIA BLEND LIMITED EDITION <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	60,00	EU
LUCKY STRIKE ORIGINAL SILVER BLUE PQR <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	78,00	EU
LUCKY STRIKE ORIGINAL RED PQR <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	78,00	EU
PALL MALL Green <i>Cigareta s filtrem, 84</i>			

<i>mm</i>	20	53,00	EU
LAURA SUPER <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	53,00	CZ
LAURA SPECIAL 20 <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	53,00	CZ
STINGER KING SIZE <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	56,00	CZ
STINGER AMERICAN BLEND <i>Cigareta s filtrem, 84 mm</i>	20	56,00	CZ

2. ZMĚNY PEVNÝCH CEN

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 2/T/2008, ve znění Rozhodnutí č. 4/T/2008 se u výrobku RONSON SPECIAL VIRGINIA BLEND 100 (20 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „60,00“ nahrazuje pevnou cenou „61,00“; u výrobku RONSON SPECIAL WHITE 100 (20 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „60,00“ nahrazuje pevnou cenou „61,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 13/T/2007, ve znění Rozhodnutí č. 10/T/2008 se u výrobku West Red (20 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“;
u výrobku West Silver (20 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“;
u výrobku West Ice (20 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“.
u výrobku West Big Box Red (24 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „76,00“ nahrazuje pevnou cenou „78,00“.
u výrobku West Big Box Silver (24 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „76,00“ nahrazuje pevnou cenou „78,00“.
u výrobku Route 66 Blue 24´s (24 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „67,00“ nahrazuje pevnou cenou „68,00“.
u výrobku Route 66 Original 24´s (24 kusů) pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „67,00“ nahrazuje pevnou cenou „68,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 13/T/2007 se
u výrobku Paramount Red (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;
u výrobku Paramount Gold (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;
u výrobku Moon Dark Blue 100 (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;
u výrobku Mars 70 Box Blue (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „57,00“ nahrazuje pevnou cenou „58,00“;
u výrobku Mars 70 Box Red (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „57,00“ nahrazuje pevnou cenou „58,00“;
u výrobku Mars KS Blue (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;
u výrobku Mars KS Red (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;
u výrobku Moon Red 100 (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;
u výrobku TRUMF BLUE (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „62,00“ nahrazuje pevnou cenou „63,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 13/T/2007, ve znění Rozhodnutí č. 2/T/2008 se
u výrobku Moon Dark Blue Slim (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;
u výrobku Moon Bright Blue Slim (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 1/T/2008, ve znění Rozhodnutí č. 4/T/2008 a č. 11/T/2008 se
u výrobku 40 ROCKETS ORIGINAL (40 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu "120,00" nahrazuje pevnou cenou "122,00";
u výrobku 40 ROCKETS GOLD (40 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu "120,00" nahrazuje pevnou cenou "122,00";
u výrobku 40 ROCKETS WHITE (40 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu "120,00" nahrazuje pevnou cenou "122,00";
u výrobku 40 ROCKETS MENTHOL (40 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu "120,00" nahrazuje pevnou cenou "122,00".
V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 1/T/2008, ve znění Rozhodnutí č. 4/T/2008 se
u výrobku 20 ROCKETS GOLD (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „61,00“ nahrazuje pevnou cenou „62,00“;

u výrobku 20 ROCKETS ORIGINAL (20 kusů)
pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „61,00“ nahrazuje pevnou cenou „62,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 2/T/2008, ve znění Rozhodnutí č. 11/T/2008 se

u výrobku WINSTON BLUE (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“;

u výrobku WINSTON RED (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 3/T/2008 se

u výrobku Burton Menthol (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;

u výrobku Burton Silver (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;

u výrobku Burton Original (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“;

u výrobku Ronhill Rich KS (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „60,00“ nahrazuje pevnou cenou „61,00“;

u výrobku Ronhill White KS (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „60,00“ nahrazuje pevnou cenou „61,00“;

u výrobku Ronhill White 100 (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „60,00“ nahrazuje pevnou cenou „61,00“;

u výrobku Ronhill Slims (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „60,00“ nahrazuje pevnou cenou „61,00“;

u výrobku Manitou Gold (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“;

u výrobku Manitou Pink (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „63,00“ nahrazuje pevnou cenou „65,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 1/T/2008, ve znění Rozhodnutí č. 7/T/2008 se

u výrobku MAIN ORIGINAL TASTE (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „56,00“ nahrazuje pevnou cenou „57,00“;

u výrobku MAIN BALANCED TASTE (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „56,00“ nahrazuje pevnou cenou „57,00“;

u výrobku MAIN SS MENTHOL TASTE (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku STEELS RED (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „57,00“ nahrazuje pevnou cenou „58,00“;

u výrobku STEELS BLUE (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „57,00“ nahrazuje pevnou cenou „58,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 1/T/2008, ve znění Rozhodnutí č. 4/T/2008 a č. 7/T/2008 se

u výrobku MAIN SS SMOOTH TASTE (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku STEELS RED 100´s (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku STEELS BLUE 100´s (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 13/T/2007, ve znění Rozhodnutí č. 2/T/2008 a č. 4/T/2008 se

u výrobku VICEROY SPECIAL Filter (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku VICEROY SPECIAL Blue (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku VICEROY SPECIAL Silver (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku VICEROY SPECIAL Fresh Mint (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“;

u výrobku VICEROY ORIGINAL FILTER (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „58,00“ nahrazuje pevnou cenou „59,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 13/T/2007, ve znění Rozhodnutí č. 2/T/2008, č. 4/T/2008 a č. 9/T/2008 se

u výrobku VICEROY Red Charcoal 100´s (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“.

V Cenovém rozhodnutí CÚ Kolín č. 9/T/2008 se

u výrobku VICEROY Blue Charcoal 100´s (20 kusů)

pevná cena jednotkového balení určeného pro přímou spotřebu „59,00“ nahrazuje pevnou cenou „60,00“.

KRAJSKÝ ÚŘAD KRAJE VYSOČINA
 Odbor kontroly
 Žižkova 57, 587 33 Jihlava, Česká republika
 Pracoviště: Seifertova 26, Jihlava

V Jihlavě dne 29. ledna 2009

**Přehled vydaných pravomocných rozhodnutí o uložení pokut
 za porušení cenových předpisů vydaných odborem kontroly
 Krajského úřadu kraje Vysočina v období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008**

Rozhodnutí č. j. ze dne	Obchodní firma, nebo jméno a příjmení fyzické osoby, adresa kontrolovaného subjektu	Výše pokuty v Kč	Porušení cenových předpisů
KUJI 9055/2008 KO 1. 2. 2008	Penny Market s.r.o., Jirny 353, okres Praha – východ, PSČ 250 90, IČ 64945880	2000 Kč	§ 13 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách
KUJI 65692/2008 KO 10. 9. 2008	Stanislav Čtveráček, Školní 672, Brtnice, PSČ 58832, IČ: 49404881	2000 Kč	§ 13 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách
KUJI 67361/2008 KO 17. 9. 2008	Jednota, spotřební družstvo v Jindřichově Hradci, Nežárecká 64/IV, Jindřichův Hradec, PSČ 377 01, IČ 00031879	3000 Kč	§ 13 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách
KUJI 72730/2008 KO 9. 10. 2008	Kaufland Česká republika v.o.s. Pod Višňovkou 25, Praha 4, PSČ 140 00, IČ 25110161	2000 Kč	§ 13 odst. 2 zákona č. 526/1990 Sb., o cenách

Ing. Michal Nachaj, v. r.
vedoucí odboru kontroly

**OBECNĚ ZÁVAZNÁ VYHLÁŠKA č. 21,
kterou se mění vyhláška č. 32/1998 Sb. hl. m. Prahy, o cenové mapě
stavebních pozemků, ve znění pozdějších předpisů**

Zastupitelstvo hlavního města Prahy se usneslo dne 11.12. 2008 vydat podle § 44 odst. 3 písm. d) zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, a § 33 odst. 2 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), tuto obecně závaznou vyhlášku:

ČI. I

Vyhláška č. 32/1998 Sb. hl. m. Prahy, o cenové mapě stavebních pozemků, ve znění vyhlášky č. 39/1999 Sb. hl. m. Prahy, obecně závazné vyhlášky č. 1/2001 Sb. hl. m. Prahy, obecně závazné vyhlášky č. 30/2001 Sb. hl. m. Prahy, obecně závazné vyhlášky č. 5/2003 Sb. hl. m. Prahy, obecně závazné vyhlášky č. 31/2003 Sb. hl. m. Prahy, obecně závazné vyhlášky č. 24/2004 Sb. hl. m. Prahy, obecně závazné vyhlášky č. 27/2005 Sb. hl. m. Prahy obecně závazné vyhlášky č. 24/2006 Sb. hl. m. Prahy a obecně závazné vyhlášky č. 18/2007 Sb. hl. m. Prahy, se mění takto:

Příloha zní: *(pro potřeby uživatelů cenové mapy je v cenovém věstníku uveřejněna pouze část přílohy obsahující Instrukce k využívání cenové mapy)*

**CENOVÁ MAPA
STAVEBNÍCH POZEMKŮ
NA ÚZEMÍ
HLAVNÍHO MĚSTA PRAHY**

1. Úvod

Cenová mapa je zpracována podle § 10 zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku – dále jen zákon) a podle jeho prováděcí vyhlášky, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o oceňování majetku (dále jen vyhláška).

Aktualizovaná cenová mapa navazuje na cenovou mapu stavebních pozemků (dále cenová mapa), vydanou pro území hlavního města Prahy obecně závaznou vyhláškou hlavního města Prahy č 18/2007 Sb. hl.m. Prahy o cenové mapě stavebních pozemků s účinností od 1. ledna 2008. Touto vyhláškou se mění vyhláška č. 32/1998 Sb. hl. města Prahy ve znění pozdějších předpisů.

Během roku 2008 byly v souladu s citovaným zákonem a vyhláškou do dosavadní cenové mapy doplněny nové ceny stavebních pozemků zjištěné dle § 10 odst. 2 a 3 citovaného zákona. Dále došlo k aktualizaci skupin stavebních parcel v souvislosti se změnami účelu jejich využití i stavební vybavenosti. V návaznosti byla aktualizována textová část cenové mapy.

2. Součástí cenové mapy

2.1 Cenovou mapu tvoří:

2.1.1 Grafická část obsahuje 132 mapových listů v měřítku 1:5000 a schéma kladu listů.

2.1.2 Textová část cenové mapy.

2.2 Originál cenové mapy je autorizován Magistrátem hlavního města Prahy

3. Instrukce k využívání cenové mapy

3.1 Cenová mapa stavebních pozemků na území hlavního města Prahy (dále jen cenová mapa) je zpracována podle § 10 zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku – dále jen zákon) a podle jeho prováděcí vyhlášky,¹⁾ dále jen vyhláška.

3.2 V grafické části cenové mapy, ve vymezených skupinách parcel obdobných pozemků, vyznačené číslo vyjadřuje: **cenu v Kč/m²**.

Všechny stavební pozemky ve vymezených skupinách parcel, které jsou označeny cenou, se ocení podle této cenové mapy, s výjimkou pozemků uvedených v instrukci 3.5.

3.3 Stavební pozemky, které v cenové mapě nejsou v žádné skupině parcel s vyznačenou cenou nebo nejsou-li v cenové mapě oceněny všechny pozemky tvořící funkční celek, ocení se podle příslušného ustanovení vyhlášky.

3.4 Stavební pozemky, které jsou v cenové mapě v oceněné skupině parcel, ale jejichž část je začleněna do skupiny parcel neoceněných nebo s jinou cenou, se ocení podle příslušného ustanovení vyhlášky.

3.5 Pozemky evidované v katastru nemovitostí v druhu pozemku ostatní plocha se způsobem využití pozemku dráha, dálnice, silnice, ostatní veřejná komunikace, ostatní veřejně užívaná dopravní plocha a veřejná prostranství, která není součástí pozemní komunikace, jakož i pozemky k uvedeným účelům již užívané nebo teprve určené rozhodnutím o umístění stavby, stavebním povolením nebo regulačním plánem, se podle této cenové mapy neoceňují a jejich cena se zjistí podle příslušného ustanovení vyhlášky, pokud se nejedná o pozemky uvedené v bodu 3.6 této instrukce.

3.6 Jde-li u pozemků uvedených v instrukci v bodu 3.5 o pozemní komunikace v uzavřeném areálu nebo je-li v souboru nemovitostí s komerční využitelností např. zpoplatněné parkoviště ve funkčním celku s obchodem, hotelem, restaurací a jim obdobným zařízením s obchodními, stravovacími a ubytovacími službami, domem služeb a jinými objekty k poskytování úplatných služeb, administrativními objekty atd., vč. Parkovacích a obslužných ploch, tyto pozemky se oceňují podle této cenové mapy.

3.7 V případě nesouladu druhu oceňovaného pozemku v cenové mapě (§ 9, odst. 1 písmeno a) zákona) s jeho skutečným stavem, se postupuje způsobem podle příslušného ustanovení vyhlášky.

3.8 Cenová mapa je bezplatně přístupná veřejnosti v pracovní době v přízemí Magistrátu hlavního města Prahy na Mariánském nám. 2 v Praze 1 – Starém Městě.

Dotazy, připomínky a návrhy k cenové mapě lze uplatnit na odboru správy majetku Magistrátu hlavního města Prahy na Nám. Franze Kafky 1 v Praze 1 – Starém Městě.

Čl. II

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2009.

MUDr. Pavel Bém, v. r.
primátor hlavního města Prahy

Mgr. Rudolf Blažek, v. r.
náměstek primátora hlavního města Prahy

Ministerstvo financí ČR
Přehled vydaných pravomocných rozhodnutí (včetně příkazů) o uložení
pokut FŘ
za porušení cenových předpisů v 2. pololetí 2008

Finanční ředitelství pro hlavní město Prahu

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
15.10.08	ECONOMIA a.s., Praha 7	1 000 000	Zneužití hospodářského postavení

Finanční ředitelství v Praze

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
28.07.08	REGIOS a.s., Úholič	50 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
01.09.08	Město Kolín	35 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.10.08	ČSAD Střední Čechy a.s., Brandýs n. L. - Stará Boleslav	8 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
04.11.08	Město Rudná	4 000	Neplnění evidenční povinnosti
24.11.08	1. SČV, a.s., Praha 10	100 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
27.11.08	Město Říčany	8 000	Nedodržení věcného usměrňování cen

Finanční ředitelství v Českých Budějovicích

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
10.07.08	JIP- Papírny Větrní, a.s.	30 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
25.07.08	Město Strakonice	61 975	Nedodržení maximální ceny
30.07.08	Město Český Krumlov	21 661	Nedodržení maximální ceny Neplnění evidenční povinnosti

12.08.08	VLTA VOTÝNSKÁ TEPLÁRENSKÁ a.s., Týn nad Vltavou	60 000	Neplnění evidenční povinnosti
03.09.08	Služby města Český Krumlov s.r.o	60 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
14.10.08	Technické služby Kaplice spol. s r.o.	30 000	Nedodržení evidenční povinnosti
15.10.08	Město Hluboká nad Vltavou	15 000	Nedodržení věcného usměrňování cen

Finanční ředitelství v Plzni

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
14.07.08	LIDRONE, spol. s r.o., Plzeň	12 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
22.07.08	KANALIZACE A VODOVODY Starý Plzenec, a.s	9 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
04.09.08	Město Nýřany	5 061	Nedodržení maximální ceny
04.09.08	LAZCE-GIS, spol. s r.o., Horšovský Týn	30 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
10.09.08	BWB-SANT s.r.o., Kraslice	45 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
16.09.08	Město Domažlice	20 006	Nedodržení maximální ceny
17.09.08	Skládka Chocovice s.r.o., Chocovice	7 500	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
21.10.08	Ašské služby, AŠ	30 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
23.10.08	Město Rokycany	7 185	Nedodržení maximální ceny
10.11.08	Vodoservis Planá, spol. s r.o., Planá	25 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
12.11.08	Město Cheb	4 000	Neplnění evidenční povinnosti
08.12.08	Město Tachov	6 000	Nedodržení podmínky pro uplatnění ceny Neplnění evidenční povinnosti
09.12.08	Odpadové hospodářství Klatovy, s.r.o., Klatovy	8 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
10.12.08	Město Dobřany	4 000	Neplnění evidenční povinnosti
18.12.08	Plzeňská teplárenská , a.s., Plzeň	562 856	Nedodržení věcného usměrňování cen

Finanční ředitelství v Ústí nad Labem

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
05.09.08	Mostecké odpady, spol s.r.o., Most	125 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
29.09.08	Stanice technické kontroly, společnost s ručením omezeným se sídlem v Žatci	4 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
03.10.08	Iva Bernartová, Česká Lípa	5 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
03.10.08	Jan Bernart, Česká Lípa	5 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
12.10.08	Harmonie Bučko&Šauer a spol., Ústí nad Labem	5 000	Neplnění evidenční povinnosti
21.10.08	AUTOPLUS II. CONTROL s.r.o., Most	77 618	Nedodržení věcného usměrňování cen
19.11.08	AUTORENOVA Plus s.r.o., Česká Lípa	100 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
20.11.08	Binh Nguyen Van, Dolní Poustevna	3 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Minh Vu Thi, Dolní Poustevna	3 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Tri Nguyen Mau, Dolní Poustevna	3 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Doan Le Van, Dolní Poustevna	5 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Van Tung Luong, Dolní Poustevna	5 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Soa Tran Dinh, Dolní Poustevna	5 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Van Long Vu, Dolní Poustevna	5 000	Neplnění evidenční povinnosti
20.11.08	Thi Hue Nguyen, Dolní Poustevna	7 000	Neplnění evidenční povinnosti

Finanční ředitelství v Hradci Králové

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
14.07.08	amcontrol s.r.o., Hradec Králové	5 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti

01.09.08	AVE CZ Nasavrky a.s.	40 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
02.09.08	Obec Bílá Třemešná	2 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
24.09.08	Obec Deštné v Orlických horách	3 000	Neplnění evidenční povinnosti
27.10.08	Českoskalické vodárny s.r.o., Česká Skalice	2 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
26.11.08	Město Červený Kostelec	2 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
15.12.08	Technické služby města Jaroměře	5 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
18.12.08	Technické služby Police nad Metují, s.r.o.	4 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
30.12.08	Technické služby města Dvora Králové nad Labem	3 000	Nedodržení věcného usměrňování cen

Finanční ředitelství v Brně

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
01.07.08	AUTOS, spol. s r.o., Kunštát	12 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
04.07.08	DKM Moravia a.s., Dolní Kounice	5 000	Neplnění evidenční povinnosti
28.07.08	Městys Okříšky	10 000	Neplnění evidenční povinnosti
28.07.08	V-AQUARIUS-B, spol. s r.o., Velké Bílovice	10 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
01.08.08	Město Havlíčkův Brod	5 356	Nedodržení maximální ceny Neplnění evidenční povinnosti
11.08.08	Město Uherský Brod	3 713	Nedodržení věcného usměrňování cen
14.08.08	Město Pohořelice	2000	Neplnění evidenční povinnosti
29.08.08	Město Uherské Hradiště	3 643	Nedodržení maximální ceny Neplnění evidenční povinnosti
03.09.08	Kroměřížské technické služby, s.r.o., Kroměříž	10 000	Nedodržení věcného usměrňování cen Nedodržení maximální ceny Neplnění evidenční povinnosti
08.09.08	Miloslav Odvárka - ODAS, Žďár nad Sázavou	20 000	Neplnění evidenční povinnosti
02.10.08	Free Corp, s.r.o., Brno	1 778	Nedodržení věcného usměrňování cen

10.10.08	RUMPOLD UHB, s.r.o.Uherský Brod	111 156	Nedodržení věcného usměrňování cen Neplnění evidenční povinnosti
14.10.08	Město Přibyslav	30 000	Neplnění evidenční povinnosti
15.10.08	Město Bystřice nad Pernštejnem	8 000	Neplnění evidenční povinnosti
07.11.08	Ing. Ivo Galia, Brno	10 726	Nedodržení věcného usměrňování cen
24.11.08	DOMAŠOVSKO, Dobrovolný svazek obcí, Domašov	50 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
25.11.08	Město Chotěboř	20 000	Neplnění evidenční povinnosti
26.11.08	Město Slušovice	1 713 132	Nedodržení věcného usměrňování cen
03.12.08	TOMA, a.s., Otrokovice	20 000	Neplnění evidenční povinnosti
15.12.08	ADAVAK, s.r.o., Adamov	20 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
16.12.08	Vodotechnické služby s.r.o., Počátky	5 000	Neplnění evidenční povinnosti

Finanční řízení v Ostravě

Rozhodnutí ze dne:	Kontrolovaný subjekt:	Pokuta v Kč:	Porušení cenových předpisů:
16.07.08	OZO Ostrava s.r.o.	20 000	Nedodržení maximální ceny
28.08.08	Obec Bolatice	2 000	Neplnění evidenční povinnosti
01.09.08	Městské inženýrské síť Studénka a.s.	450 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
01.09.08	Městské inženýrské síť Studénka a.s.	950 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
24.10.08	Obec Kobeřice	2 000	Neplnění evidenční povinnosti
24.10.08	MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s., Olomouc	176 000	Nedodržení věcného usměrňování cen
19.12.08	MORAVSKÁ VODÁRENSKÁ, a.s., Olomouc	2 754 104	Neplnění evidenční povinnosti

4. února 2009

Ing. Ivan Vejborný
Vedoucí oddělení 163

Zpracoval: Ing. Jaroslav Haman
tel: 257 043 238

